

2007 metai

PILAITĖS GIESMININKAI

Vilniaus Pilaitės gyventojų kūryba

4

Pilaitės „Poezijos pavasaris’2007“:

„Ugningais posmais sužavėki širdį!“

skiriamas sklandantiesiems

ant nemariosios lietuvių meilės dievaitės Mildos –

Aušrinės ir Vakarinės žvaigždės

sparnų

Leidykla SAVO

Vilnius 2007

UDK 888.2-1

Pi 58

Knygos sumanytoja Pilaitės bendruomenė

„Pilaitės giesmininkai`4“

dedikuojamas Pilaitės seniūno užvaduotojui

Vladislavui Užpolevičiui

Sudarė Angelė Šarlauskienė

Leidinyi išleistas iš 2 % fizinių asmenų pajamų

© Pilaitės bendruomenė, 2007

© Pratarinė, Angelė Šarlauskienė, 2007

© Viršelis, iliustracijos

Karolina Biekšaitė-Jezerska, 2007

© Pilaitės bendruomenė, 2007

PRATARMĖ

Poezijos pavasaris mūsų krašte tapo tradicija. Kasmet nuo 1965 metų antroje gegužės pusėje jo posmai nuaidi įvairiuose Lietuvos kampeliuose. Jis jau 43-asis Lietuvoje, o Pilaitėje rengiamas penktą kartą. Lietuvos mastu šio renginio iniciatorė Rašytojų sąjunga. Pilaitėje tokio renginio sumanytoja Janina Gadliauskienė – Pilaitės bendruomenės pirmininkė.

Dangiškosios meilės versmės ir lietuvių dievaitė Milda. Meilė – amžinoji žmogaus būties prasmės palydovė. Kai ji aplanko žmogų, atrodo, kad jį apglėbė dangiškosios versmės, ir jis tapo besiskleidžiančiu visatos žiedu, savo spalvomis, aromatu ir gaivumu stebinančiu mylimąjį ir aplinkinius. Kalbama, kad ši jausmą, kaip ir begalybę kitų pakylėtų būsenų, lemia aukštesniosios jėgos. Lietuvoje su meilės ir meninės kūrybos, kaip su aukštesniųjų jėgų, pasireiškimu, siejama meilės, laisvės, piršlybų ir grožio dievaitė Milda. Ji turi daug panašumų su graikų ir romėnų meilės deivėmis: Afrodite ir Venera. Milda, kaip Afroditė ir Venera, turėjo sūnų. Tai Kaunis – meilės ir vilionių dievaitis, kuris atitinka romėnų Kupidoną ar graikų Erota. Jie vaizduojami skraidantys su įtempta strėle ir besitaikantys ją paleisti į pasirinktąjį meilei. Taip sužeistieji, norėdami sužavėti meilės objektą, atsiduoda kūrybai: pradeda tapyti, kurti eiles, rašyti romanus. Dievaitės Mildos vardas, kuris siejamas su žodžiu „mildingai“, reiškiančio „draugiškai, meiliai“, pirmą kartą paminėtas 1315 metais Tryro didžiojo magistro Elbinge surašytame dokumente, kaip upė Milda. Panašaus pavadinimo upelis Mildupis išteka Dzūkijoje, netoli Perlojos, iš nediduko Ašarinio ežero. Legenda byloja, jog po šio ežero apylinkes mėgusi vaikščioti, neva, tai kunigaikštutė, neva, tai dievaitė Milda. Tačiau, ar magistras turėjo omenyje šį upelį, – neaišku.

Neabejojama, kad meilės dievaitė Milda ankstesniaisiais laikais buvo stipriai garbinama: turėjo jai skirtas šventes, šventyklas ir specialius tą atliekančius žmones. XIX a. istorikas T. Narbutas rašė: „Kauno apylinkėse tam tikros rūšies kerėtojus ir kerėtojas, padedančius meilėje, kaimiečiai vadina mildauninkais“. Tikriausiai neatsitiktinumas, kad gegužė, – pats gražiausias pavasario laikas, – senoviškai vadintinas gegužiniu, sėtiniu, žiedžium, mildiniu, nors XVI a. rašytiniuose šaltiniuose balandžio mėnuo vadintas ir Mildos mėnesiu. Senovės lietuvių Gedimino laikų kalendoriaus spiralės ženklas vaizdavo pirmąjį mitologinį mėnesį – balandį, skirtą dievaitei Mildai.

Etnologės P. Dundulienės pastebėjimu, Mildos šventykla buvo Vilniuje, Gedimino sode, toje vietoje, kur dabartinis Kryžių kalnas. Tačiau yra ir kitokia dievaitės Mildos garbinimo vietos Vilniuje versija: pasak T. Narbuto, ji buvo Vilniaus Antakalnyje.

Kaune dievaitė Milda galėjo turėti dvi šventvietes: viena buvo dabartiniame Aleksote, anuometiniame Svibirgale, pagal tekėjusį Svibirgalos upelį, kita – alke, Neries ir Nemuno santakoje. T. Narbutas rašė: „Kalbama, kad Kauno priemiestyje Aleksota ant vieno kalno buvo šventykla, ar altorius, pašvęstas meilės deivei Mildai.“ Šią nuomonę papildė P. Kežinaičio pastebėjimai: „Aplink šią šventovę augusios šimtametės liepos. Aleksotos statula buvo iškalta ar iš akmens ar išdrožta iš medžio. Moterys jos garbei degindavusios viščiuką, žąsiuką, ištekančios už vyro – savo kaspinus. Jei neturėdavusios kam savo kaspinų bei papuošalų atiduoti, užkabindavusios tiesiog deivei“. Taigi, kaspinų raišiojimas persipina su gegužės – meilės medžio puošimu, paplitusiu daugelyje Europos šalių. Yra ir kitokių legendų apie Mildą (Aleksotą). Neva, ji buvusi kunigaikščio Erdvilo – Žemaitijos kunigaikščio Mantvilos sūnaus duktė, kuri tapo vaidilute, kursčiusia amžinąją ugnį, tačiau neilgai. Ją pamilo jaunasis žynys-dainius Dangerutis, kuriam ji irgi jautė gilius jausmus. Jų abipusiai meilei sutrukdė ši žyni-dainių įsimylėjusi Mildos pamotė. Ji įskundė Dangerutį. Šis buvo nuteistas mirti ir įkalintas kalno viršūnėje. Milda jį išlaisvino ir paslėpė pas vyriausiąjį vaidilą Auskarą. Kadangi Milda neprižiūrėjo amžinosios ugnies, ji užgeso. Anais laikais tai buvo didelis nusikaltimas. Jie abu turėjo būti sudeginti. Nebūtų išlikę gyvi, jei ne vyriausiasis vaidila Auskaras, kuris įrengė slaptą urvą, į kurį jie įkrito uždegus laužą.

Senovėje įstabios vietos kelių upių santakoje buvo priskiriamos prie švenčiausių vietų ir jose įrengiamos šventyklos po atviru dangumi. Kai kurie istorikai linkę manyti, kad Mildos šventykla Santakoje prie Kauno galėjusi būti iki XIII amžiaus, kol Baltijos pajūryje nebuvo įsitvirtinusių kryžiuočių ir kalavijuočių ordinų. Jiems įsitvirtinus ir pradėjusius grobikiškus antpuolius, gintis nuo jų Nemuno aukštupyje iki deltos buvo pristatyta pilių. Todėl Mildos šventykla su aukuru galėjo būti iškelta į kairįjį Nemuno šlaitą.

Deivės Mildos šventė buvo vadinama meilės diena ir ji galėjo būti švenčiama gegužės 13-ąją (šią dieną švenčiamas Mildos vardadienis; lietuviškų tradicijų saugotojai mano, kad tai tinkamiausias laikas Įsimylėjėlių šventei vietoje šv. Valentino dienos speiguotu metu).

Pabaigus sėjos darbus, kaimo bendruomenė rinkdavosi atsigavusioje ir suvešėjusioje gamtoje į taip vadinamas šventes sambarius. Jų metu prašydavo savo dievybių ir protėvių pasėlių palaiminimo, kad jie gerai užderėtų. Apsėjus laukus, atsirasdavo šiek tiek laiko atokvėpiui: pasėliai pasėti, kodėl nepasilinksminus? Būdavo puotaujama, šokama, dainuojama, žaidžiama, supamasi, kad derlius būtų geras, kad meilė užsimegztų tarp mergelių ir bernelių, kurių rudenį apvainikuotų jungtuvės. Juk meilės dievaitė Milda atsakinga ir už piršlybas, tautos pratęsimą.

Manoma, kad Milda, romantinis legendų personažas, kurį XIX a. iki mitologinio pakylėjo istorikas T. Narbutas. Lietuvoje Milda pagal globojamas sritis labai artima Aušrinei ir Vakarinei, išpūdingiausios planetos danguje Veneros, dažniausiai minimos mūsų liaudies kūryboje, įsameninimams. Senovėje, kaip ir daugelyje kitų pasaulio tautų, lietuviai galvojo, kad Aušrinė ir Vakarinė – dvi skirtingos žvaigždės. Įžvelgiama, jog senoji kalendorinė sistema buvo grindžiama Veneros planetos judėjimo dėsnų pastebėjimais (graikai ją vadino oktoeteride, nes 8 metai prilyginti 5 Veneros ciklams arba 99 Mėnulio mėnesiams).

Taigi dievaitės Mildos žemiškieji keliai Lietuvoje persipina su Aušrine ir Vakarine, kurios laikytos saulės dukterimis. Pirmoji skelbia darbų pradžią ir globoja įsimylėjėlius, antroji – darbų pabaigą ir globoja laukinius žvėris. Sužibus Vakarinei, sėdama prie Kūčių stalo, nes jos pasirodymas danguje skelbė, kai tai laikas, iki kurio turėjo būti užbaigti namų ruošos darbai bei šios šventės proga suspėta išsivanoti pirtyje. Iš sakmių žinome, jog Vakarinei tenka Saulei kloti patalą. Ji dažnai vadinama ir Žvėrine. Galvojama, šis jos vardas galėjo būti bendrinis vienai ir tai pačiai planetai Venerai.

Manyta, kad tiek Aušrinė, tiek Vakarinė pavaldžios Žvaigždukui – naktinio dangaus tvarkytojui, prūsų ir lietuvių mitologijoje šviesos dievui. Tačiau XVII a. autoriaus Mato Pretorijaus pastebėjimu, jos nebuvo jam pavaldžios – mėgo savarankiškai tvarkytis. Gal neatsitiktinai Milda prilygstanti, žemiškajam Aušrinės įsameninimui, buvo ne tik meilės, bet ir laisvės dievaitė. Pagal 1520-1530 metais „Sūduvių knygelėje“ pateiktą pavasarinį žinio kreipimosi tekstą į galingąjį Svaistiką, kuriame prašoma jo šviesa „Tinkamu ir geru laiku apšviesti javus, žolę ir gyvulius“, galima manyti, jog pastarasis yra Saulės atitikmuo. Tačiau žinant, kad tai naktinio dangaus tvarkytojas, įtikinamiau atrodo, kad juo galėtų būti Mėnulis, kurio fazių įtaka, kaip šiuo metu nustatyta, ženkli derliui, gyvūnams, žmonėms.

Viena įsimintiniausių liaudies kūrybos dainų apie Aušrinę, kuriai, kaip Marių mergelei, gyvenančiai marių saloje, kurią ji pasiekia pasivertusi į kumelę, pavesta Saulei uždegti šviesą, yra lietuvių tautosakos mokslo pradininko Liudviko Rėzos užrašyta daina „Aušrinės svodba“ (jos tekstas skelbiamas ant viršelio). Joje apie tai, kaip Aušrinė pamilo Mėnulį, rengėsi už jo ištekėti, tačiau jų jungtuvėms sutrukdė dievas Perkūnas. Jis perkirto ažuolą, jo krauju apšlakstė nuotakos Aušrinės rūbus, ir jungtuvės neįvyko. Tai rodo, kad Aušrinė pasirodydavo ir žemėje. Ar tai ne dangiškosios Aušrinės žemiškasis įsiameninimas meilės dievaitėje Mildoje? Jai taip pat galėjo būti nesvetimas troškimas pačiai patirti žemiškąją meilę su jos nežemiška esme. Pilaitės kūrėjai. Daugumai Pilaitės gyventojų šis leidinys yra priemonė plačiau paskleisti savo poetinį žodį. Ribotos galimybės išsiaiškinti visus šių dienų Pilaitėje gyvenančius meninio žodžio kūrėjus. Rinkiniui savo kūrybą pateikė 42 autoriai. „Pilaitės giesmininkų“ branduolys mažai pasikeitė. Jį sudaro beveik tie patys žmonės, kurių kūryba skelbta ankstesniuose šiam renginiui skirtuose leidiniuose. Malonu, kad, paskelbus apie „Pilaitės giesmininkų“ rinkinio rengimą, atsiliepė ir tie kūrėjai, kurie artimai susiję su Pilaite. Kaip ir anksčiau neatsisakome greta eilėraščių skelbti trumpų esė, miniatiūrų, poetinių kasdienybės įžvalgų. Moksleivių kūryba. Pastebėta, jaunieji Pilaitės gyventojai vis rečiau bendrauja su poezijos mėtomis. Turime viltį, jog artimiausiu metu jaunosius Pilaitės gyventojus jos atsikovo nuo perdėm stiprios kompiuterių mūzų įtakos. Dėkingi jauniems poezijos mūzų draugams, kurie ir šių metų rinkiniui pateikė eilių, miniatiūrų.

Nemažai eilių yra sukūrusios Pilaitės vidurinės mokyklos absolventės: Andželika Aleksandravičiūtė, Aušra Bučytė, Virginija Rutkauskaitė. Toliau skelbiame jų kūrybą.

Martyno Mažvydo vidurinėje mokykloje vyresnių klasių mokiniai, dalyvaujantys tarptautiniame projekte „Interpretuoju ir improvizuoju Renesansą“ (vadovė lietuvių kalbos mokytoja Danutė Kasiulevičienė), kūrė eiles pagal Leonardo da Vinči paveikslą „Mergina su šermuonėliu“. Jose subtilus šio kūrinio poetinis pajautimas. Pirmą kartą skelbiame šio projekto dalyvių: Evelinos Balchozinos, Lino Bernatonio, Editos ir

Gintarės Kundrotaičių, Tado Matijošiaus, Karolio Navicko, Roko Naujalio, Laurynos Sutkutės ir Lauryno Viliamo kūrybą.

Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos sesutės šeštokė Gabrielė, ketvirtokė Kotryna Šlėgutės ir toliau buvo kūrybingos. Taip pat tęsiame šios mokyklos devintokės Lauros Bojarskytės miniatiūrų pristatymą. Suaugusių kūryba. Kai kurie „Pilaitės giesmininkų“ autoriai savo eiles yra publikavę krašto spaudoje ar paskleidę atskirais leidiniais. Eilėraščių rinkinius ar juos rinkiniuose yra pristatę Ingrida Čepatienė ir Antanas Sviderskas. Tęsiame jų kūrybos publikavimą. Solidžiai eilėraščių knygelei išleisti kūrybos pakaktų ir Daliai Tarailienei – germanistei ir visuomenės veikėjai: skautų vadei, neįgalių žmonių piligriminių kelionių į Romą, Lurdą organizatorei. Ji eiles pradėjo rašyti studijuodama Vilniaus universitete. Jos buvo skelbtos įvairiuose leidiniuose („Jaunimo gretos“, „Moksleivis“, „Atgimimas“, „Respublika“). Tęsiame jos kūrybos pristatymą.

Į Pilaitės kultūrinį gyvenimą aktyviai įsijungė 1997 metais į Lietuvą parvykusi gyventi politinė kalinė Karolina Biekšaitė-Jezerska, kuri eiles rašė ir tremtyje, ir svečioje šalyje. Nepadeda plunksnos į šalį ir gyvendama Lietuvoje. Jos eilės, kurių pakaktų atskiram rinkiniui išleisti, persmelktos tėvynės ir artimųjų ilgesio. Nors Karolina Biekšaitė-Jezerska yra garbaus amžiaus, Pilaitės bendruomenę ji ir toliau pradžiugina akvarele, pieštuku sukurtais darbais su skambiais poetiniais prieraisais. Jos darbai, kaip ir anksčiau, pasirinkti šio rinkinio viršeliui, iliustracijoms.

Iš vaikystės eiles rašo Vanda Pipirienė. Jos kūryba spausdinta gimtojo Zarasų rajono spaudoje. Jos sukurtų eilių jau pakaktų atskiram rinkiniui išleisti.

Tęsiame pensininkės felčerės Danutės Makuškienės eilių pristatymą.

Iš pašaukimo dirbanti Vilniaus universiteto bibliotekoje Lida Tamulevičienė eiles pradėjo rašyti besimokydama pradinėse klasėse. Jos skelbtos mokyklos sienlakraštyje. Tęsiame jos kūrybos pristatymą.

Neišsenka ir literatės, eiliavimo laureatės Angelės Jonaitytės eilių, kurias ji kūrė besimokydama vidurinėje mokykloje, skrynelė.

Tęsiame Vilniaus universitete veikusio fantastinės kūrybos klubo „Dorado“, įsisteigusio dar 1979 metais, buvusio jo nario tikslųjų mokslų daktaro Jono Šarlausko kūrybos publikavimą.

Toliau pateikiamos Pilaitėje gyvenančios ir lenkų kalba kuriančios Pagyvenusių žmonių dienos centro lankytojos Jadwigos Krysztul išvalgas meilės tema.

Tęsiame bardų (bardas – pagal savo eiles kuriantis ir jas pats padainuojantis poetas) eilių pristatymą. Lituano, žurnalisto ir poeto Alberto Antanavičiaus, kuris vadinamas lietuviškuoju Šekspyru, eilėms muziką be jo kuria ir profesionalai. Dailininkė-keramikė, pedagogė, psichologė, daugelio labdarinių projektų vykdytoja Vanda Sakalauskiene taip pat bardė. Ji rašo ir atlieka dainas, kurioms melodijas sukuria sūnus Jonas, profesionalus muzikas. Rasa Dykinaitė, studijavusi lituanistiką, o dabar kinologė, nuo mokyklos suolo rašo eiles bei pati joms kuria muziką, pati ir dainuoja draugams. Tęsiame jų kūrybos pristatymą.

Leidiniui vėl eilėraščių atrinko žurnalistas, keleto romanų autorius Algirdas Vaseris, gyvenantis Pilaitėje.

Į leidinį taip pat įtraukti Pilaitėje gyvenančios rašytojos Onetos Lunskaivos poetiniai kūrinėliai.

Tęsiame Mindaugo Bernatonio, gamtininko-hidrologo, pradėjusio kurti eiles mokykloje, jas rašiusio studentaujant, kūrybą.

Vėl savo pilietine kūryba pradžiugino Vytautas Pelakauskas, Pilaitės bendruomenės pirmininkės pavaduotojas, studijavęs chemiją Vilniaus universitete, politikas ir verslininkas.

Spausdiname statybų inžinieriaus, ėjusio ir einančio vadovaujamas pareigas įvairiose statybinėse organizacijose, dirbusio Vilniaus miesto administravimo institucijose, buvusio dėstytojo, ne vieno folklorinio ansamblio lankytojo, Pilaitės bendruomenės garbės nario, nuoširdžiai prisidedančio prie Pilaitės klestėjimo, Vlodo U. kūrybą.

Pirmą kartą viešai pristatoma Jurgio Veršausko, studijavusio Vilniaus Gedimino technikos universitete pramoninę ir civilinę statybą, Vilniaus universitete – žurnalistiką, o dabar fotografo, kuriančio prozą ir eiles, tačiau jų nė karto nepublikavusio, paprastų, bet puikių metaforų apie moters grožį kūrinį.

Tęsiame Silvijos Kraučūnaitės eilių, kurias pradėjo rašyti būdama trečioje klasėje, pristatymą. Ji retsykais savo kūrybą pateikia Eld slapyvardžiu internete, puslapyje www.rašyk.lt.

Toliau publikuojame Elenos Sakalauskaitės – nepriklausomos menininkės, dirbančios vizualinio meno srityje, eiles. Ji pradėjo rašyti vaikystėje. Pastaruoju metu nepraleidžia progos dalyvauti literatūrinuose renginiuose: įvairiausių skaitymuose, vakaronėse. Elena Sakalauskaitė savo kūrybą dažnai pristato ir kitokiuose renginiuose, tokiuose kaip „Jaunųjų literatų ir dailininkų debiutas Šetenuose 2003“ ir panašiai.

Asta Bagdžiūnaitė, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto trečio kurso studentė, rašo, kai pajunta, jog negali nerašyti. Ji pradėjo kurti nuo paauglystės. Astos Bagdžiūnaitės kūryba šiame leidinyje skelbiama antrą kartą.

Toliau skelbiame Pilaitėje paskutiniuosius gyvenimo metus leidusio šviesios atminties Povilo Ratkevičiaus, žemdirbio, patyrusio sunkią našlaičio dalį Tarpukario Lietuvoje ir nešusio nelengvą kolūkiečio našą sovietmečiu, kūrybą. Jis mėgo po darbo pats sau rašyti eilėraščius, kurių nesaugojo, išskyrus tuos, kuriuos išspausdino rajoninis laikraštis „Aukinė varpa“. Leidiniui pasirinkti eilėraščiai iš 1952 metų kūrybos.

Tęsiame Stasio Kuodzevičiaus, gimusio Trakų rajone, nuo mažumės linkusio prie lietuvių kalbos ir literatūros, kuriam teko politinio kalinio dalia, eilių pristatymą. Jis 1946 metų vasarą buvo suimtas ir nuteistas mirties bausme, kuri vėliau buvo pakeista į 25 metų katorgą Vorkutoje. Beveik 10 metų jam teko studijuoti „marksizmą-leninizmą“ anglies kasyklose. 1998 metais sugrįžo į Lietuvą. Dabar gyvena Lentvaryje. Išsaugota kūryba perduota į Lietuvių kalbos ir literatūros institutą. Iš šio palikimo 1990 metais „Tremtinio Lietuva“ išspausdino 3 eilėraščius. Stasys Kuodzevičius yra paskelbęs eilių Trakų rajono laikraštyje „Galvė“. Šiuo metu vis dar rašo eiles, verčia iš rusų į lietuvių kalbą A.Puškiną, M.Lermontovą. Pilaitėje lankosi pas čia įsikūrusio jaunesnio sūnaus šeimą.

Pristatome tremtinių sūnaus Stanislovo Jakimavičiaus, darbo saugos specialisto iš Naujosios Vilnios, palaikančio kilnius Pilaitės gyventojų kokybiškesnio gyvenimo siekius – kovoti už galutinai nesuurbanizuoto ir kuo natūralesnio kraštovaizdžio išsaugojimą šalia gyvenamojo būsto, eilėraščius. Stanislovas Jakimavičius kuria nuo ankstyvos jaunystės. Savo kūrybą yra ne kartą pristatęs ne viename bendraminčių susibūrimo, taip pat ir Poezijos pavasarių vakarėliuose.

Dėkojame atsiliepusiems į kvietimą pateikti savo kūrybą „Pilaitės giesmininkų“ ketvirtam leidiniui. Dėkingi girininkui Vytautui ir jo žmonai architektkei Živilei Dabriškams už galimybę vėl susirinkti vieną iš žydinčio gegužio dienų prie jų namų, kur Poezijos paukštė nebe pirmą kartą išskleidžia savo sparnus puikiame neiškirsto Pilaitės miško kraštovaizdyje.

Tikimės, kuomet plačiai po visą Lietuvą ims aidėti Poezijos pavasario posmai, dievaitė Milda apsireikš ir mūsų Pilaitėje prie aukuro ir prie šiai laukiamai viešniai ir įsimylėjėliams įtaisytų ir pavasariniais žolynais iškaišytų sūpuoklių. Čia ugningais posmais ant bekraščių šios dievaitės sparnų liesis mūsų ir mūsų svečių eilės, uždegančios širdis meilei.

dr. Angelė Šarlauskienė, Pilaitės bendruomenės kronikininkė

MOKSLEIVIŲ KŪRYBA

Andželika ALEKSANDRAVIČIŪTĖ
(Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Jaunystė

Žydintis jaunystės žiedas –
Skaistus atspalvis dienu,
Tų, kur bėga lyg upelis
Nuo kalnų ir kalnų

Žydinčios jaunystės dienos
Saulės spinduly baltam,
Tokios šviečiančios ir giedrios –
Tartum krištole skaisčiam.

Jaunystės dienos neskaičiuotos
Su vėju lekia taip toli,
Jaunystės dienos nubučiuotos
Palaimos ir jausmų glėby.

Juokingas žmogus

Apsnūdusi medžių alėja –
Ir verkia rasotas dangus,
Apsnūdusi medžių alėja –
Ir aš, juokingas žmogus.

Pasaulis tarytumei liūdi,
Ir verkia rasotas dangus,
Pasulyje viskas nuaidi,
Ir aš, juokingas žmogus.

Kuriantis poetas

Ant aukso tviskančio Pegaso,
Poeto siluetas nakties tamsoje,
Ir niekas prilygti jam šiandien negali
Net šviesiosios žvaigždės tenai, viršuje.

Turėdamos saujoj į sferą jas mėtė,
Lyg melodingai skambančias baltas natas,
Ir rankoj laikydamas knygą, iš lėto
Užrašo visas dangaus poemas.

Vėl dangaus šviesulių melodija bėga
Skaidriausiais eterio žydrumo takais,
Ir tyrąjį centrą visatos pasiekia,
Tarytum užmiega kartu su visais.

Poeto sieloje viskas nurimsta
Ir leidžias Pegasas į žemės erdves,
Tyliai miega visa mūsų planeta,
Ir poetui jau laikas nusnaust.

Lolita

Kai Nabokovo Lolita
Nuo puslapių pageltusių nužengs,
Ir kai baltais žiedais ims žemėn snigti,
Humbertas ašaromis verks...

Kai Doloresa gelbės jojo sielą,
Humberto siela verks krauju,
Ir tik tuomet maža nympnette
Suriks nežemišku balsu.

Ir išpažinęs savo kalbę didžią,
Humbertas ją pamils išties,
Tik praradimo maršas ilgas
Išgelbės jį nuo pražūties.

O, baltaodi, visad tu
Kartosi valsą šių raidžių!
Skambi išpažintis: Lo. Li. Ta. –
Trys skiemenys ironiškų raidžių.

Ryto aušra

Ryto aušroj sidabrinėj
Sninga sakuros žiedais,
Noriu aš tau pasakyti
Ryto aušroj sidabrinėj

Sakuros kvepiančius žodžius,
Švelnius ir meilės kupinus.
Ryto aušroj sidabrinėj

Sninga sakuros žiedais...

Evelina BALCHOZINA (9 klasė)

Mergaitės šermuonėlis
Taip meiliai žiūri į ją.
Norėtusi ir man būti šalia,
Mylėti ją karštai, bet gaila,
Čia tik svajonės,
Nes mes tik žmonės, –
Ne viską galinčios būtybės...

Ji tyli, paslaptinga, rami,
Tarsi mąsto, kas yr jos širdy.
Akys gailios ir pilnos minčių,

Ką galvoja – suprasti sunku.
Ji tik glosto štai tą padarėlį,
Galbūt jos mylimiausiąjį gėrį.
Tamsūs drabužiai, karoliai, plaukai...
Ką gi slepia mergaitė jaunoji švelniai?

Linas BERNATONIS (9 klasė)

Stovi jauna mergaitė
su žvėreliu rankoj,
lyg tai kažko ji laukia,
o tas kažkas neatkeliauja.
Liūdnas žvilgsnis į tolį krypta.
Nežino kiek dar laukti teks.
Stovi mergaitė su žvėreliu rankoj,
liūdna, nes nesulaukė jo...

Aušra BUČYTĖ
(Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Laisvė

Mes žinome visi
Laisvės kainą brangią,
Kokia ji mums svarbi
Bei jos buvimo svarbą.

Ir trokštame mes jos,
Kaip medžiui reikia saulės
Ir norime savos
Brangios tautos pasauly.

Bet laisvė būna ši
Ne tik tėvynės kaina,
Ji gali būti svarbi
Ir žmogui, meiliai bei savai.

Suprantama jinai
Visų būtybių žemėj,
Nes juk ir tu manai,
Kad ji padaroma tik laimės kalvėj.

Mylima

Tą žodį daugelį tartą
Sakyti vėl tau skubu
Kaip pirmąjį kartą,
„Myliu aš tave“ tau tariu.

Graži tu dainom apdainuota
Brangi, kaip istorija sena
Esi žmonių apvainikuota
Visų taip stipriai mylima.

Jausmus tau daug kas drąsiai rodė
Kalbėjo tik apie tave
Mylėti mus tave išmokė
Prisimeni, kaip mokė ir mane.

Tu juk esi savo grožybe
Pavergusi daugel sakų
Ir savo tyra skaistybe
Įrodžius eisi juk daug iš tiesų.

Mes dėl tavęs tik pasiryžę
Aukotis melstis visados
Kažkur yra laukai pražydę
Ir jie tik žydi nuolatos.

Vien tau čia viskas, viskas sukurta
O mylima, šalis mana!
Gyvenime visi juk miršta,
Tik tu nemirk niekada!

Laura BOJARSKYTĖ (9 klasė)

Atsigrėžk

Užsimerkiu ir matau Tave, einantį didžiulėje minioje skubančių žmonių. Tu taip pat skubi kartu su jais, nors norėtum sustoti, atsigrėžti atgal ir bėgti. Bėgti kuo toliau. Bėgti nuo visko. Nuo prisiminimų, nuo jausmų, nuo savo įsitikinimų, nuo troškimų, nuo siekių, nuo apgaulės, nuo skausmo...
Norėtum bėgti nuo manęs. Nuo melo.
Bet jauti kaip Tavo mintys grįžta atgal. Tu bandai pasipriešinti. Nenutrūkstanti gija jungia Tave su kažkuo...
Kažkuo nematomu ir neapčiuopiamu...
Tu paskęsti didžiulėje žmonių minioje. Kažkur tarp jų esu ir aš.
Atsigrėžk...

Sapnas

„Ar myli mane?“ – klausiu, bet išgirstu tik aidą, sklindantį iš tolimos. – „Myliu myliu...“, – prisiminimuose kartoja Tavo lūpos. „Myli mane?“ – kartoju. – „Myliu“ – Atsakai Tu mano svajonėse. – „Ar myli?“ – „Myliu...“, – atsiliepia už Tave mano mintys.

Pamatau Tave. Grįžta skausmas. Man suspaudžia krūtinę kažkur visai prie pat širdies. O tada jau noriu tau ištartį, kad mano giliausi jausmai tenori Tavo rankų. Bet Tu neleidi. Neleidi to ištartį. O žvilgsniu sakai, kad meilė negali nieko reikalauti. Lediniais pirštais glostai mano lūpas. O aš tenoriu paprašyti, kad retkarčiais pasikalbėtum su mano širdimi. Neleidi, tik žiūri į mane giliu žvilgsniu. Prieini taip arti, kad girdžiu kiekvieną Tavosios širdies dūžį. O manoji širdis..., ji to nesupranta. „Lūpos meluoja dažniau nei akys“, – Tu pasakai. O aš pabundu iš sapno.

Tyloje, kuomet girdėti tik tankus mano alsavimas, matyti tik lėtai auštantis rytas, aš girdžiu, kaip šnabžda man kažkas, kad mudu esam amžini. Ir nepaneigsi to, nes pats sakei, kad žmogus jausmų pakeist negali. Negali pats nuspręsti ką mylėti, ko nekęsti.

Diena kupina nesupratimo, nevilties, baimės, sudužusių svajonių, ilgesio, laukimo, netekties, prisiminimų, kančios, ašarų, bandymo suvokti, daug neišsakytų žodžių. Kupina troškimo pasislėpti Tavo glėbyje. Tik tiek. Nieko daugiau.

Šis rytas man taip pat buvo kitoks nei visada. Ir ne tik dėl to, kad tyliau nutipeno šešėliai, daug ramiau už lango pūtė vėjas, ne dėl to, kad šįryt pabudau dar neišaušus. Bet tik todėl, kad atsikėlus neradau Tavęs šalia. Iš mano veido dingo šypsena, pasislėpė kažkur giliai širdy, nes nori būti ten kur Tu. Kur Tu šalia, vis dar šalia...

Sunkiai įkvėpiu rytojaus tyro šalto oro. Su baime plačiai atsimerkiu. Pakeliu akis. Matau kaip krenta sudraskyti sparnai, kuriais kadaise aš plasnočiau. Kažkur aukštai. Ten su Tavimi. Kasdien mes kildavom aukščiau... Aukščiau, vis aukščiau. Tikėjau Tavimi, nes Tu tvirtai laikei mane už rankos, žadėjai niekad nepaleisti ir visad apgobti savo šiluma. Paleidai. Paleidai mane ir žiūrėjai kaip kritau, kaip po truputį plyšo mano sparnai, kuriuos užaugino mudviejų meilė. Žiūrėjai kaip kritau, bet nieko nedarei. Ašaros sudrėkino mano blakstienas, kurios kadaise virpėdavo iš džiaugsmo, išgirdus Tavo balsą. Aš užsimerkiu ir jaučiau, kaip po truputį viskas griūna.

Bandžiau bandžiau visaip save įtikinti, kad rasiu kelią link Tavęs. Didžiulė siena, kurios įveikt nepajėgiu, pastojo kelią mano. Sakau, kad man skaudu be galo. Nieko. Tu tyli. Sakau, kad reikalingas man esi. Bet Tu nieko nesakai. Tardama „myliu“, nebegirdžiu aš to paties. Tik savo balso aidą, kuris atsimuša į sieną, kuria atsiribojai nuo manęs. Aidą, kuris grįžta pas mane, ir tyliai atkartoja: „...myliu myliu myliu...“.

Kiekvieną dieną noriu stengtis nugyventi taip, lyg ji būtų paskutinė. Todėl gailiuosi. Gailiuosi kiekvienos sekundės, kai esu ne su Tavimi, atsimerkiu toli nuo Tavęs, pradėdau kvėpuoti, klausytis, kalbėtis ne su Tavimi, ne Tau, ne Tavyje. Meilė, įaugusi mano širdyje, įsitvirtinusi mano mintyse, apgaubusi mano prisiminimus. Meilė, tekanti mano kraujyje, meilė, užvaldanti viską: mano šypseną, juoką, žvilgsnį – viską.

Visada Tavo

Edita KUNDROTAITĖ (9 klasė)

Stovi ji tarsi deivė graži,
Tokia švelni, nuostabi ir trapi.
Nusileidusi tarytum iš padangių aukštų,
Miliausia iš moterų pasaulyje visų.

Mergaitė tokia paprasta
Ir tokia nežemiška.
Akys paslaptinai žvelgia tolyn –
Su užsibrėžtu tikslu drąsiai žengs pirmyn.

O veidas jos toksai skaistus,
Kaip šaltinio vanduo skaidrus.
Toksai nekaltas ir ramus.
Kaip pienės pūkelis svarus ir švelnus.

Ji laiko šermuonėlį savo glėby,
Tokį mielą ir gražutį,
Pūkuotą ir mažutį.

Gyvūnėlis prie mergaitės prisirišęs,
Pasitikinčiai, ištikimai į ją įsikibęs,
Abu jie žiūri viena kryptimi – tolyn.
Jis pasirengęs sekti paskui ją pirmyn.

Gintarė KUNDROTAITĖ (9 klasė)

Mergaitė stovi priešaky –
Skaisčių akių, lygių plaukų...
Ką mąsto – nežinai.
Tačiau rimta mina veide.

Gal skausmą jaučia širdyje,
Gal nerimą,
O gal tiktai ramybę,
Žiūrėdamą į tolį.

Nors šaltis sklinda iš paveikslo,
Ir šaltas žvilgsnis perveria mane,
Bet nuo glėby suspausto kūno
Sklinda mažytė šiluma.

Tadas MATIJOŠIUS (9 klasė)

Mergaitė laiko gražų šermuonėlį,
O jis jai glaudžias prie širdies.
Ji švelniai glosto jo kailiuką,
Kuris taip žėri sidabru.
Dailusis šermuonėlis jau kojom įsikibęs
Į lengvą drabužėlį,
Į švelniąją rankelę.

O jos plaukai tartum auksas spindi,
O juodi karoliai taip žėri, kaip ir ji.
Gražiom akim mergelė žiūri
Kartu su šermuonėliu
Kažkur toli toli.

Karolis NAVICKAS (9 klasė)

Graži graži mergaitė
ir šermuonėlis jos glėby.
Svajoja apie meilę.

Bet jos surasti niekaip negali ji.
Nors graži mergaitė,

bet jos sieloje žaizda.
Niekas jos nemato...

O taip skaudu...
Šermuonėlis jai tik vienas draugas –
Jis visada šalia.
Gal ir ateis diena,
kai suras ji vienintelį tą...

Rokas NAUJALIS (9 klasė)

Gyvenimas yra neaiškus,
Jo grožis – paslaptis.
Viena mintis tiktai kaip laiškas:
Šita kelionė – žmogaus dalis.
Svarbiausia nepaklysti,
Turėti tikslą, ko nors siekti.
Svarbu žinoti, ko nekęsti,
Ką mylėti ir kur nulėkti.
Į gyvenimo prasmę
Žvelgiame rimtai,
Tačiau neverta nusiteikti,
Jeigu teisingo kelio nežinai.
Teisingas kelias – tai mylėti.

Sėdi mergaitė ant kėdės,
Šermuonėlių rankose laiko,
Pasidabinusi brangiausiai

papuošalais,
Rūbais gražiausiai...

Nusisukusi į sieną
Jau gerą pusvalandį
Žiūri pro langą
Ir laukia, kol baigs tapyti
jos portretą.

Virginija RUTKAUSKAITĖ (Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Ačiū Tau, kad draskai mano sielą
Ir rožių žiedlapius manam kraujyje mirkai...

Ačiū, kad palieki mane pažemintą
Ir tik į dangų išsilieja mirštantys sapnai.

Ačiū, kad degini laiškus manus,
Nes ir aš kartu su jais pelenais virstu...
Ačiū už pamirštus aistringus žaidimus,
Nes ir aš su užmarštim išnykstu...

Ar girdi skausmą!

Ša ša ša..., vaikel, tyliau!
Paklausyk, kaip tamsa skverbias į tave vis giliau.
Paklausyk, kaip šešėliai juodo dangaus
Krinta žemėn lyg lašai šalto lietaus.

Ša! Vaikel, tyliau! Tyliau...
Išgirk, kaip sielos krenta vis žemiau ir žemiau.
Išgirk, kaip puolę angelai
Nugrimzta bedugnėn ir ten lieka amžinai.

Ša! Tyliau, mažyli, tyliau...
Paleisk tą kruviną skausmą greičiau.
Kol jis gyvybe alsuoja nakčia,
Kol jo nenusinešė rytinė aušra.

Šešėliai ...

Šešėli mano, pradingai?
Nejaugi ilgam kely paklydai?
Tavo mergaitė pasiklydo vieniša,
Išdalinus džiaugsmą negailėdama.

Gėlėm nuklotos pievos siūbuoja naktį.
Juk šaukia ir jos tave...
Skubančio šešėlio laukuose
Pasiilgo net pilnaties dvasia...

Šešėli mano, ar grįžai?
Gal meilės svetimos liūnan įklimpai?
Mergaitė tavo skęsta ašarose
Tavąjį prisiminimą apsikabinusi sapne.

Viltis

Ir pasieksiu saulę, tą tolimą žvaigždę
Savo mėlynais sparnais
Šiaurės pašvaistės spindesy.
Ir sukilsiu su vėju vienišu kartu,
Ištroškęs tavo tamsių akių.

Ir vejosiu po dangų
Besparnių paukščių balsus,
Trokšdamas juose išgirsti
Tavąją pradžiūvusią viltį...
Bet nerasiu nei tavo sapnų,

Nei vienatvė tavos, nei svajonių mirusių.
Ir tapsiu aš jais –
Užmirštais, beprasniais garsais,
Amžiams dangaus karalijoje nutilusiais.

Augustė RAČKOVSKYTĖ

(sukurtas lankant 1 klasę)

Žaidimai miško aikštelėje

(neredaguota originali versija)

Rytas aušta nuostabus
Jau saulutė kelia mus,
Pažiūrėkit kas nematę,
Kas miške per grožis matos.

Vaikai į mišką lekia
Draugus visus sukviėtę.
Kas supasi sūpynėse,
Kas laipioja laipynėse,
Kas žaidžia sau kvadratą,
Kas futbolą ar vadą.

Už medžio aš slepiuosi
Ir tyliai juos stebiu,
O jiems arčiau priejus,
Pabėgti suskumbu.

Lauryna SUTKUTĖ (9 klasė)

Pajusti šilumą kitam.
Stipriai suspaudus apkabinti
Ir karštu žodeliu prabilti...

Gabrielė ŠLĖGUTĖ (6 klasė)

ir **Kotryna ŠLĖGUTĖ** (4 klasė)

Pirmosios snaigės

Pirmosios snaigės krenta
Ant apšerkšnijusios žolės.
Saulutė dar skaisčiai šviečia
Ir tirpina jas.

Jos nukrinta ant žemės
Ir ištirpsta kaip žvaigždė ryte.
Jos blizga lyg krištolas
Padangės šviesoje.

Snaigės – tai žiema,
Balta, bet nešilta!

Rudenėlis

Rudenėlis atskubėjo,
Pirmokėlius palydėjo.
Ir suskambo mus skambutis,
Klasėje mes jau turim būti.

Atsivertę vadovėlius,
Mokomės mes abėcėlės.
Sąsvinukas prirašytas
Ir klaidelės ištaisytos.

Tik lentoj dar likęs žodis,
Kurį reiks namie kartotis.
Susikrovę pamokėles,
Ir išmokę abėcėlę.

Lekiamo namo su vėju,
Tuo neklaužada kenkėju!

Vasara

Čiurlena upeliai,
Žaliuoja žolė,
Ir šviečia saulytė,
Šviesi lyg žvaigždė.

Pražydo purienos,
Baltutės kaip pienas.
Parskrido kregždutės,
Šaukdamos lietu!

Teka upeliai,
Žaliuoja žolė,
Ir skleidžia žiedelį
Vasaros gėlė!

Laurynas VILIAMAS (9 klasė)

Kol gyvas liks dangus,
Gražumo jai užteks,
Nes akys jos – vanduo,
Vis bėgantis gamton.

Ne vienas grožio to
Pavydi jai tikrai, –
Bet gerbia ją už tai –
Mylėti nepaliauja.

SUAUGUSIŲ KŪRYBA

Albertas ANTANAVIČIUS

Kranklys

Rudeniop nuo šermukšnio šakos
virtus akmeniu uoga nukris - - -
Rudeniop tavo žingsnių ieškos
pilko vieškelio sargas – kranklys.

Nusileis nelauktai nelauktai –
juodas paukštis nutūps pakely,
kranktels ir pastebės nepiktai,
kad šįkart nuėjai per toli - - -

Daug juodesnis nei žemės anglis,
iškasta iš bevardės duobės,
vaikščios debesiu juodas kranklys
ir tave it medžioklis stebės - - -

Nusileis paukštis iš debesų,
iš bežadės pasaulio tamsos –
ir užkimusio senio balsu
lieps šalikelėn sukt ir sustot - - -

Tu galvosi: dar nepavargai,
gali eit, dar gali eit ir eit –
gal ne taip – kaip gegužį – lengvai,
gal ne taip – kaip pavasarį – greit- - -

Dar bus vieškelį rast nesunku,
jei pats vieškelis nepasiklys,
jei trumpam nuo tavęs nususks
tavo angelas sargas – kranklys.

Asta BAGDŽIŪNAITĖ

Trys vardai. Rauda nesantiems

Tik trys vyrai šaukiami burtažodžiais
Užkalbėjimais pakviečiami sugrįžt
Pašaukti jie kyla debesim iš ežero
Balto pieno putom plakasi artyn

Paruošk lovą ruošk lovą motinėlyte
Baltą rankšluostį lino rūkui nuo veido nusivalyti
Grįšiu griūsiu pridusęs ir be sapno lig ryto

Trys vardai tariami pašnibždom
Veidu į žolę rankom į žemę
Jie įmaišomi įaudžiami tvirtai
Tarp kitų žodžių nebeišlaisvinsi
Ir jie savi jau taip – skauda kai nemini
Tie vardai įgiję vaizdus
Antspauduotuos laiškuos gyvenantys

Nešdavai juos bėgte
Virpėdama kad neatplėštum
Nes smalsumas tavy lindėjo
Kaip ant polių augantis miestas
Nežinojai kas bus – smilko ažuolas žaibo paliestas

Buvo tie laišakai tokie stiprūs kaip kultuvai
Vos išlaikydavai muistėsi
Vilkai nepuldavo – gulė ant žemės ir murkdavo
Kai tris vyrus šaukei kuždesiu
Trys vyrai šaukiami viens po kito
Nebeslėpk registruotų laiškų
Pamiršk užkalbėjimus ir gyvatažodžius
Nebebėk per laukus
Jauniausia tu visko dar bus
Nebesmilkyk – juos jau vežasi

Nepadeda. Kepant duoną

Namų ramybėj tampa ragana
Žiūri tiesiai per sienas į Nemuną
Skaldai per arti priėjusius į elementarias formas
Jų burnose užšaldai klausimus
Priversdama spjaudytis prėskom ledo adačiukėm
Jomis vėliau siuvinėji voratinklius
Renki rasą ir virini su arbatžolėm
Eidama žvilgčioji per kairį petį ar kas neseka
Ko tik nepadaro moterys iš nerimo

Kaimynams per tvorą mėtai rakandus
Jų sode užkasi muses
Pačios siūtais voratinkliais pagautas
Pavydi atrodo tau
Kaimynų pusėje žolė žalesnė kalas
Vis perbėgi kairėn patikrini
Kas kartą pamatai – apgaulė
Kas kartą į namus sunkesnis tampa kelias

Sindromas einat abudu pas šeimos daktarą
Nepadeda – pataria

Minkydama stipriom rankom kylančią duoną
Neišsakytus žodžius pažadini
Capt į pačios siuvinėtą voratinklį
Užliūliuojai užspaudi akis
Nebeverki

Nepadeda
Vis tiek kepdama duoną primaišai savo raugo
Krumpliais į kiekvieną kepalą
Piktažodį įspaudi
Pašauni
Vis tiek karti išaina tavo duona

Paimki tėve. Be baimės

Tavo nuotraukos buvo paslėptos
Už rakinamų spintos durelių
Taip naktim neišeisi manėm
Neišplauksi į kairįjį ežerą
Pasipuošus kašmyriškais šaliais
Ir panirus į debesį kvepiantį

Nė vienas mūs neatsimerkdavo be kito
Trise karščiuodami pabUSDavom iš ryto
Nuvargę bet nebyliai susitarę
Dėl šiandieninės tavo paieškos
Ir tėvui šis nelengvas burtas krito
Kaip krinta visad nuo pačios pradžios
Ir jis išėjo kad tave surastų
Ir kad tuščiom sugrižtų atgalios

Dabar paimki mano paltą tėve
Tu pakumpai o mes išstypom iki lubų
Tu sušalai o mes kasvakar kūrėm ugnį
Nenori imti tai keičiu tau jį
Į menių spindesį ir lipdinius
Nors ir akies kraštu prieš pat durims užsitrenkiant
Bet tavo pamatytus

Dabar paimk ir brolio paltą tėve
Tau teks ištverti slogų guolio šaltį

Nes vienas tu grįžai pražilęs tarsi paukščių takas
Nusilpusiomis praeity tokiom šakotom rankom
Ir stipriai stipriai įsikibęs žemės
Tačiau aplankęs mūsų moterį
Išplaukusią į aukso rūmus palei kairį krantą

Dabar be baimės nerakiname durelių

Žinia auštant. Godoju namus

Eidamas ratais niekieno žemėj išveriu brėkšmą
Vaikštau išvaikštau pėdą po pėdos
Žingsnio sunkumą žolei ištiesdamas

Trūksta želmenų beldžiantis į kojas
Įleiskit – namus godoju

Ratas po rato akys nuleistos rankos į dangų
Keičiantis vėjo greičiui ir kryptčiai
Lietūs formuoja delnus

Motinos puodai medų paskleidžia kviečia sugrįžti
Visas prie lauko vėl prisispaudžiu kad neišdrįsčiau
Eidamas surenku žiedus iš aukso
Bus ką mainyti
Į nepažintus avilio ženklus jei tik sugrįši

Žinių pavesim bitėms nunešti
Dulkėm išbraižę savo žymes
Ir jie suras mus pėdas pažinę
Pirmąkart auštant rytui rudens

Mindaugas BERNATONIS

Kada, kada...

Kada, kada tu man atsiskleisi
Kada, kada pasakysi, kad „taip“?
Kada, kada pas mane tu užeisi,
Kada, kada mes keliausim kartu?

Kur, kur mes nuvyksim Pakruojin,
Kur, kur su žvejų valtele?
Kur, kur plauksim per Kruoją,
Kur, kur vakare, vakare?

Kaip, kaip mes mylėsime,
Kaip, kaip aistringam glėby?
Kaip, kaip tavęs aš norėsiu,
Kaip, kaip mėnesienos nakty?

Kiek, kiek išgersime vyno,
Kiek, kiek raudonam karštume?
Kiek, kiek šėlsmo, svaigimo,
Kiek, kiek mylėsiu tave?

Kas, kas paseks pasakėlę?
Kas, kas laimingai sapnuos?
Kas, kas dovanos pasagėlę,
Kas, kas pabudęs pabučiuos?

Merginai

Tuose stiklo karoliukuose
Atsispindi tavo siela,
Akyse blizga tyras nuoširdumas,
O žvilgsnis norėtų flirtuoti.

Šiandieninis skandalas tau nerūpi,
Šaltas ir svetimas virtualusis pasaulis,
Rodos, nepadarė nieko žalingo
Nei mintims, nei jausmams, nei nuotaikai.

Tavo kiemo pušų lajos,
Pasipuošusios sielų vainikais...
Tavo meilė gyvena tavyje ir tavo
Muzikoje, mene, medyje, mintyse, magijoje...

Besikeičiančios nuotaikos
Išduoda tavo požiūrį į mane
Kaip ir žinutės ar gilusis kvėpavimas
Taip ankstyvais rytais.

Pamatęs užmerkiu akis ir
Užsirišu savo rankas.
Paskendęs svaigime
Norėčiau pasakyti, kad myliu...

Kolosaliose dimensijose pasiklydęs,
Ieškodamas šilumos ir švelnumo
Prarandu šansus bei galimybę
Pasidžiaugti vaisiais aprašyto gerumo.

Realių svajonių įgyvendinimas

Mes sutrinkam retai,
Išivaizduojam savo svajonių pasaulį.
Mes kritikuojam dažnai
Beprasmi gyvenimo simbolį.
Susikūrę tamsių idėjų pradą,
Mes einam į tamsybes.
Pasiėmę reikiamą našta,
Mes siekiame užsibrėžto tikslo.
Tikėjimas ir baimė persipina greitai.
Tačiau nesinori pasiduoti lemčiai.
Tu sieki užsibrėžto tikslo.
Žemę praskiri greitai.
Visi pajuntame malonumą,
Kai apačioje matai kaulus,
O viršuje paslaptinę.
Realus noras patekti į sapnų karalystę pildos –
Mūsų dvasios patenkintos,
Tačiau tu pastebi, kad tamsoje
Egzistuoja ne tik vieni niekai...
Tikėjimas ir baimė persipina greitai,
Tačiau nesinori pasiduoti lemčiai.
Tu sieki užsibrėžto tikslo.

Karolina BIEKŠAITĖ

Greit už aukštų, rausvų kalnų
Saulutė nusileis.
Naktis svajonėm papuošta,
Ji su sapnais ateis.

Mėnulis iš tamsių miškų
Į dangų pasikels
Ir miegančias savo žvaigždes
Iki vienai prikels.

Mėnulis lipa vis aukščiau
Ir žiūri į erdves,
Ir skaito skaito jis žvaigždes,
Nori uždegti jas.

Mėnulis rieda pamažu
Žvaigždžių šviesiu taku,
O Vilnius miega taip saldžiai,
Jam matosi sapnai.

Sapnuojas jam ir praeitis,
Gedimino laikai,
Koks buvo jis drąsus, narsus, –
Didvyriai jo sūnai.

Kaip didelė ir kaip graži
Buvo mūsų Lietuva,
Nuo jūrų lig jūrų plačių
Skambėjo mūs daina.

Ir Vilnius visiems brangus,
Jis Lietuvos širdis,
Čia mūs pilis, čia ir Neris,
Čia mūsų garsi praeitis.

Mano mielas bernužėli,
Aš tavęs neužmiršau,
Nors už laisvę savo krašto
Į vergiją patekau.

Savo meilę tau palieku
Baltų vyšnių žieduose
Prie kieme berželio balto
Ir ramunių žieduose.

Tu gali ir nespėlioti –
Ramunėlė taip graži...
Tu meiliai į ją pažvelki,
Ji pati tau pasakys.

Myliu, aš viską myliu,
Kas miela ir gražu,
Kas širdžiai šnabžda myliu
Taip tyliai tyliai pamažu.

Myliu rūtų darželį,
Ten poilsį randu.
Myliu savo bernelį,
Mintimis pas jį skrendu.

Naktis svajonėms papuošta
Mylėti kviečia pakužda.
Tu meilę slaptą išlaikyk,
Nė žodžio niekam nesakyk.
Nes meilė priešų daugel tur.
Nuo jų reik slėptis net svetur.
Jie trukdo man mylėt tave
Ir kviečia džiaugtis pas save.
Nenoriu jūsų aš džiaugsmų.
Mylėti trokštu be skausmų,
Kaip gėlės mylis žieduose,
Kaip paukščiai čiulba miškuose,
Taip trokštu aš tave mylėt
Ir meilę slaptą ištesėt.
Lai kalba, juokias jie iš mūs,
Mylėsiu tol, kol meilė bus.

Rūtų, mėtų aromate,
Daržely gėlių
Laukiu mylimo bernelio,
Kurį taip myliu.
Šią žvaigždėtą, tylią naktį
Mėnulio rate
Taip norėčiau pasisupti
Su tavim drauge.

Taip norėčiau Grigo Ratuos
Pasivažinėt
Ir takais dangaus žvaigždėtais
Dar pabėginėt.

Aš pasiųščiau tau žvaigždėlę
Šviesią nuo dangaus,
Ji primins tau mūsų meilę
Aukso spinduliuos.

Salotės ežeras Joninių naktį

Salotės ežere, esi pats nuostabiausias,
Pilnas svajonių, gražiausių minčių!
Esi veidrodis dangaus aukščiausio
Ir veidrodis pušų žalių!

Apibertas žiedais baltų lelijų
Tarsi vainikais apipintas ajerų,

O, ežere, kas gilumoje tavo glūdi?!
Prabilk, papasakoki, prakalbėk!

Mano dugne – dangaus mėlynė liūdi.
Naktimis mėnulis braidžioja blyškus.
Manyje atsispindi „Paukščių kelio“ žvaigždės.
Tyros vandenys pavirsta krištolu.

Aušra čia maudosi kiekvieną rytą.
Aš pabundu paukščių klyksmu.
Senolių pasakos mums kalba, sako:
„Undinės prausiasi čia sidabru...“

Pagirdau briedį ir zylutę mažą.
Ir visus miško paukštelius,
Atgaivinu nuo karščio alpstančią stirnelę,
Nuplaunu ir sunkius žmonių vargus.

Mūs protėviai žirgus čia girdė,
Medžiodami čia lakino šunis.
Čia kiekvienam žingsnyje takelio
Dar slepiasi mūs ainių praeitis.

Per Jonines čia tikras rojus!
Liejasi džiaugsmas, skamba dainos – šurmulyš...
Švelnūs garsai kyla į dangų!
Vaikšto į ranką įsikibęs ilgesys.

Traška laužai, stiepias liepsnų liežuviai.
Raitosi šviesūs dūmų kamuoliai.
Jonelis klausia pas Marytę:
– Sakyk, mieloji, gal paparčio žiedą atradai?

Pažvelk, kokia naktis!.. – Pilnatis braido!..
Žvaigždės sumirgo – kaip šviesu!
– Klausyk! – juk tai undinių dainos...
Suskambo čia lakštingalų balsu...

Sukasi poros, nenutilsta dainos.
Iki pirmų gaidžių, iki skaisčios aušros.
Iki saulutės pakylėjimo...
Iki tyros kaip krištolas rasos...

Čia su visais Vladelis mūsų...
Toks nuotaikingas, linksmas ir gaivus:
Atrodo Jis lieknas pušis apglėbtų
Ir pakylėtų Jis lyg debesų...

Gęsta laužai, tylą ir linksmos dainos.
Pušų viršūnėmis jau klaidžioja sapnai.
Sudie, Salotės ežere triukšmingas!
Rytoj mūs laukia įprasti darbai.

O, ežere, mūs paslaptingas, mielas..
Diena išaušusi Tavęs neužliūliuos...
Keliais takeliais, pušynėliais
Suvargusius nuo vasaros kaitros vilios!

Ingrida ČEPATIENĖ

Kūrybai odė

Štai gimsta dar viena eilė –
Kūrybai odė...
Kas, jei ne ji, sunkumuose padės,
Pagelbės jau viskam pabodus.

Baltam lape išsivalai,
Pasijauti, kaip iš bažnyčios grįžęs,
Žiūrėki, kiek atsakymų tu atradai,
Ir širdgėla visai išnykus.

Taip, būna, atsitraukiu aš nuo jos,
Jaučiuos tuščia, neturinti ką duoti,
Bet netikėtai parkerio imuos,
Stebiu, kad jau kitaip nebegaliu kvėpuoti.

Tik ta diena įgyja prasmę,
Kuri nuspalvinta kūrybiniu džiaugsmu,
Linkiu aš daugeliui tą dovaną atrasti,
Suprast, kad, jei kuriu – tai gyvenu.

Nepamiršiu tavęs niekad niekad

Nepamiršiu tavęs niekad niekad,
Tiek davei nuostabių valandų,
Tiek svajonių gražių išsipildė
Ir tiek įvykių širdžiai brangių.

Nepamiršiu tavęs niekad niekad,
Nes taip mylima tik vienąsyk
Ir ši meilė – graži, ilgesinga –
Man padėjo pasaulį pamilt...

Per tave pažinau aš gyvenimą,
Net save pažinau per tave.
Kas bebūtų, brangusis, žinoki –
Būsi mano širdy visada.

Paganykim akis po šią puikią vietelę,
Kur šlama liaunučiai berželiai,
Kur moja jų lipnūs mažučiai lapeliai,
Tyliai kuždas, man nuotaiką kelia.

Netoliese upokšnis naiviai apsidairo,
Ar nieks jo negirdi, nemato,
O laisvę pajutęs – įgauna energijos
Ir švelniai bangelėmis plaka, –

Nuplauna kiekvieną įkaitusį akmenį,
Numalšina jo alkį bei troškulį,
Po to vėl vingiuoja amžių taku,
Plukdo toliau savo ilgesį...

Ant laukinės ramunės plonyčio stiebelio
Nutūpė skaudžiai geltonas drugelis.
Sujudėjo keli sausi eglės šapeliai:
Iš po jų sužvilgėjo dvi skruzdės akelės...

Džiaugias vabzdžiai net mažu niekeliu –
Jiems užtenka motutės gamtos dovanų.
Jų mažam pasaulėlyje gera, jauku,
Nematyti nė juodo šešėlio dėmių.

O štai mes nemokame laimės brangint,
Nevertinam jos, kai ji čia, šalia,
Tik trokštam kažko, ką galėtum paimt,
Apčiuopt, palytėt, pamatyt prieš save...

Rasa DYKINAITĖ

Bai bai miegok, gražuoli,
Miegok miegok.
Nusileido žvaigždės –
Sapnuok sapnuok.
Hai hai – tai, kas pradingo.
Lei lei – ko nebebus.
Sapnuok tą sugriautą pilį.
Prisimink mūsų namus.
Ir vėl sudegę medžiai.

Nuskynėm visas gėles.
Pradingo, prasmego skradžiai
Dainavę mums daineles.
O, paukščiai, tie sparnuoti paukščiai,
Pelėdos – nakties sargai,
Išskrido jie gyvent į dieną,
Ar tu nieko nežinai?
Bai bai miegok, gražuoli,
Sapnuok lengvai.
Jau išaušo rytas.
Pradingo saldžios nakties sapnai!

Kai vakaras tau perša pirmą žvaigždę,
Kai saulė ritasi velniop,
Išnyksta vėjas, žvilgsniais žaidęs, –
Į meilės kalvą laikas kopt.

O ten nauji žaidimai saldūs:
Lytėjimas, troškimas ir aistra,
Ir pabaiga įgelti taikos.
Vėl rytas krenta, vėl kaitra.

Man šalta, o visi ištroškę raitos.
Dantų kalenimas perniek.
Saulutėje pamaivos vaipos,
Bet aš šoku šoku vis tiek.

Stanislovas JAKIMAVIČIUS

Augustui

(1987 08 23)

Tame filme, kuris neturi autorių,
Žmonių minia.
Nežymiai judančios figūros.
Vienas po kito į megafoną kalbantys žmonės.
Besiklausantys visi nuščiuvę.

Bet staiga pakyla kamera.
Bažnyčia ir maža galvytė, virš minios.
Mažasis Augustas krikštijamas, pats nežinodamas to.

Pavasaris M. gatvėje

Juodos pavasario tvoros stiebias priemiesty sudėvėtų plytų,
Į žemę, sumaišytą tūkstančius kartų su miegu remiasi.
Šaltąjį žvyrą pavasario rytą saugo glėby mūrai priemiesčio slenksčio.
Kiemų taurėse susproginėję namų langai
Apsupa valkatą šunį, atskiria mėnulį nuo saulės
Ir užsimerkia, kai viskas nuplaukia raudonais saulėlydžio stogais.
Pavasariniam raudony gimsta naujai pasipuošę naščiais vandens nešėjos.
Balandžiai perskiria joms plaukus.

Pokalbiai su Hansu Rondane

Ar vertėjo perplaukti jūrą, kopti į kalnus
Ir ganyklose dirbti, nuvargus kojas išdrėbus prisėsti
Ant kerpėm papuošto akmens,
Su Hansu kalbėtis apie velniai žino ką,
O nepasakant vieno,
Kad maža žolytė, kurią pastebėjau prie numesto bato,
Jau nužydėjusi, galėjo būti naudojama
Pirmame pasauliniame kare
Gydant nukentėjusius nuo dujų atakų.

Prieš nurimstant

Prieš nurimstant,
Prieš pradėdant jausti tavo kaulus anapus pertvaros,
Aš priartinu sielos dainą,
Plaukiančią kaip drėgnas vėjo dvelksmas
Nuo gėstančių ežerų žvaigždyno, už akių,
Kur baigiasi pasiekiamas tikrumas,
Tarp akių, kur gimsta svarbiausia mano akis.
Žiūrėk ir tu pro ją.

Ateik į aikštę priešais

Ir mėgaukis virpančiu žavesiu,
Tuo, kas priartėja už nutrūkusios rankos.
Ją paleidžiu su džiaugsmu.

St. J.

Tai kasdienis dosnumas gyvenime,
Tai taurasis ženklas malones imančiam.
Dėkui rankai duodančiai ranką,
Dėkui sėklai sėjančiai būsimą derlių,

Diena iš dienos dovanas imant,
Naktis skaičiuojant rytmetį, skęstant laivui
sapne.

Angelė JONAITYTĖ

Aš tuščias ir tu tuščias.
Vandens lašai pilni.
Sulūžusios vaivorykštės jų viduje
Užgęsta saulei užsimerkus.
Ir lieka vėjų spalvos.
Aš tuščias. Abu mes tušti.
Tegul sudaužo žodžiai.
Pabirsiu šukėmis.
Gal ašara pienės
Nukris ant mano tuščios
Nors ir menkos žaizdos.
Pajusiu pūko svorį
Ir trumpam nurimsiu.

Gėla šėlsta.
Tuoj išnirs iš dugno.
Neleiskim.
Nuskendę laivai – svetimi.
Skausmo jūroj pabūkim vieni.
Jei vidiniai žingsniai
Išpaudžia į veidą
Svorio pėdas,
Šypsniu uždenkime jas.
Kitų akyse nematysime
Savojo skausmo.

Išeina...
Pėdsakai bežymiai.
Nerasi vandenyne tako.
Du siluetai pinasi.
Jų mintys neperskrodžia.
Jie svetimi: ne mano ir ne tavo.
Mes renkam nerimą.
Jis trupiniais išbiręs.
Paslėpt, kad nematyto niekas.
Išėjo?
Netikėki. Tai jos šešėlis.
Tikra – be atgalinio kelio.

Meile!
Esi viena – daug apsišaukėlių
Vardu tavuoju vaikšto:
Po sodus, po rugius, po aikštes.
Esi lyg žemė močia,
Ir kaip gyvenimas viena.
Ugnis!
Nudegini!
Jei tavimi pabando žaisti!

Pavasaris kaip kūdikis
Pienu pakvipęs
Ir tiesia į žalią
Pievos ugnį rankas
Sušilti viltimi,
Pagauti vėjo šuolį,
Suskubusį nurinkti
Vyšnios baltą grožį,
Įbristi boružę į gilų
Ryto lašą,
Vasaros vaivorykštę pajusti,
Jos spalvomis
Kitiems padvelkti.

Skausmas kaip ir laimė:
Didelis ir mažas,
Kaip dangus:
Pavasario ar rudenio.
O mes vis vieną
Trokštam likti medžiais,
Ar didelis, ar mažas
Skausmas judintų.

Tu išeisi kaip išeina
Pasakos paskui vaikystę.
Aš surinksiu tylai dainą,
Širdį rudeniu laikysiu.
Juk daugiau negrįši niekad
Kelią perlaužęs per pusę.
Tek saulės – juodos saulės –
Aš viena iš saulių būsiu.

Kris rasa be garso myliu, –
Sems žolė ir bers ant tako.
Tu išeisi ir negrįši,
Galas pasakos tą sako.

Silvija KRAUČIŪNAITĖ

Neišgirdau

Išblyškusi, apsikabinusi statinę seno vyno
Svajojau apie angelo likimą.
Norėjau pasiguosti žalčio ugniai
Ir numalšinti skausmo sukilimą...

Juodavo žemė, sunkės josios kvapas
Pro mano marmuru pavirtusius pirštus...
Statinė seno vyno buvo jau sutręšus
Ir vynas išsiliejęs ant grindų.

Suskilę grindys, kurmių iškilnotos lentos...
Kurmiarausiai, pelių takai ir skruzdėlynai...
Aplink – vien išpurentos žemės kvapas
Ir mirusių skruzdžių prisiminimai...

Norėjau būti angelas... dvasia...
Norėjau nepažinti žemės skausmo...
Tačiau per savo prigimtį, deja,
Nepažinau tik dieviškų trimitų gausmo...

Nesupratau to keisto juoko

Tą rytą pusryčiams suvalgiau saulę.
Medaus išgėriau – atsigaivinau.
Sumetus viską, ką turiu, į laužą,
Staiga pasigedau... žmogaus...

Cha! Išgirdau...
Tai juokėsi akvariume gyvatė.
Pakreipęs seną galvą
Iki ausų išsišiepė vėžlys...
Gudriai akis primerkė:
– Meilės ieškai?
Tik ar mylėti moki, pasakyk.

Aš sutrikau, pasimečiau kaip vaikas,
Į kampą užspeistas piktų akių.
– Mylėt? Mylėti? Ar jau laikas
Išmokyti man kitus?

Hi hi hi hi!
Kretėjo visos varlės.
Šypsotis bandė žuvys,
Bet deja,
Nesupratau, kodėl joms toks juokingas
Atrodė mano klausimas...
Beje,
Nesupratau aš ir gyvatės juoko...
Ar juokės ji iš ilgesio žmogaus?
Sutrikusi kreipiausi į apuoką,
Prašydama paaiškint, kaip ir kas.
Apuoko būta apdairaus, nekvailo –
Žinojo paslaptis žmogaus.
Skvarbiai pažvelgęs jis į mano sielą
Pasiūlė niekam nieko nebejaust...

Ir aš juo patikėjau...
Šventai, aklai ir amžiams...
Ir nieko nejaučiu –
Taip daug geriau...

Ir kai kiti paklaikę meilę gaudu,
Aš gaudau saulę pusryčiams.
O savo sielos balso neklausau...

Jadwiga KRYSZTUL

Ta piękna miłość

„Miłość – to światło,

To niebo, to życie!“

J.Słowacki

Tak się złożyło moje życie, że zostałam sama, bez rodziny, dzieci, wnuków. Kiedyś byłam młodą, romantyczną Panienką, marzyłam o miłości, o dobrym człowieku, że na pewno spotkam go, Rycerza, i będę szczęśliwą. A życie ułożyło się inaczej. Więc chciałabym opowiedzieć o spotkaniu w moim życiu pewnych Panów, nadzwyczajnych, może nawet podobnych do rycerzy, co były w te moje czasy. Ci mężczyźni bardzo mi się podobali, może byłam zakochana, a może była to tylko sympatia, ale coś było w mojej duszy do tych Panów.

Trudno teraz wszystko wspomnieć, ale serce mocno stukało, gdy widziałam tego chłopaka, co razem pracowaliśmy. Tak, razem zarabialiśmy na życie, mieliśmy wspólne kłopoty, a czasami i nieprzyjemności, bo praca była ciężka, wymagająca ogromnego wysięku duszy i ciała, więc mogliśmy czasami porozmawiać, podzielić się biedą, jeżeli taka nas spotykała.

Pan Zygfryd (takie miał rzadkie imię) był wysokiego wzrostu, miał światłe włosy i ładne oczy, był przystojny, a do tego bardzo dobry, po prostu promieniował dobrocią, miał złotą duszę. Lubiliśmy rozmawiać przy okazji na różne tematy, często mówiliśmy o studiach, o wiedzy, co nam tak brakowało. I tylko tyle było tej miłości lub sympatii. Zrozumiałam, że ten piękny człowiek nie jest dla mnie przeznaczony, ale zawsze

milo mi było go widzieć, znać, że istnieje dobra ludzka dusza na świecie. Zawsze moje oczy szły za nim, ale Pan Zygmunt (tak zwali go koledzy), nie zwracał wcale uwagi na mnie, bo byłam bardzo niezauważalną Panną, więc nic mi nie pozostawało, jak ciężko wdychać i wspominać słowa Juliusza Słowackiego, że „miłość – światło, to niebo, to życie.“

Ale czas biegł, życie się zmieniało, drogi nasze się rozeszły, ukończyłam studia, zmieniałam zawód i na zawsze straciłam z oczu Zygmunta Grypńskiego, nic o nim nie wiem, tylko te wspomnienia, takie dalekie, ogrzewają mi duszę. Chyba miał rację niemiecki poeta Rylke, co powiedział, że

„Любовь – это кричащее отсутствие“.

Przeszło sporo czasu i pojechałam na południe, na Kaukaz, w góry, ażeby odpocząć, zobaczyć świat, poznać nowych ludzi i, wiadomo, podyskutować o czymś ciekawym z innymi ludźmi. Znalazłam się w Piatigorsku, siedziałam nad brzegiem jeziora, zdaje się Maszuk, opalałam się na słońcu, aż tuż podszedł do mnie Pan wysokiego wzrostu, mężny, bardzo pewny siebie, wcale z innego otoczenia. Poznajomiliśmy się, rozmawialiśmy, mówił, że wszystkiego osiągnął w życiu, tylko gospodyni domu nie ma. Zrozumiałam, że jest samotny, zamożny, ma dobrą posadę, więc i Pani domu musi być odpowiednia. Rozmawialiśmy dosyć często, mówił, że może przyjechać do Wilna, że możemy się spotkać jeszcze raz w życiu.

Urlop nasz się skończył, Pan Włodzimierz Czernienko odjechał do swojego miasta, ja też wróciłam do Wilna.

Przeszedł jakiś czas i Pan Wołodia zaczął pisać listy, pocztówki, słowa były piękne i trudne do zrozumienia, więc zaglądałam do słownika. Pamiętam, jak byłam bardzo uradowana, gdy otrzymałam pierwszy list tuż przed Nowym Rokiem. Siedziałam w teatrze opery i w czasie przerwy czytałam ten list. Owszem, pisałam jemu i ja, ale on często milczał, nie odpowiadał, ale czasami przysyłał pozdrowienia coraz to z innego uzdrowiska.

Tak biegły lata, do Wilna on nie zawitał, ale w końcu lat 90-tych przysłał smutny list, że ma problem ze zdrowiem. Musiałam zmienić miejsce zamieszkania i nasza przyjaźń na tym się skończyła. Adres się zagubił.

Do tej pory pamiętam, że moja dusza ciągnęła się do niego, chciała się ucześcić tego Pana, ale nie był przeznaczony dla mnie.

Przeszło zmat czasu, życie dobiega końca, a te piękne wspomnienia czasami wypływają z pamięci, wspominam o tym, kogo spotkałam na drodze życiowej, kto był miły i serdeczny i pozostawił ślad w duszy. I przychodzą mi na myśl słowa poety Omara Chajama:

«Изначальной всего остального – любовь,

В песне юности первое слово – любовьюю

О, несведущий в мире любви горемыка,

Знай, что всей нашей жизни основа – любовь».

Nie wiem, jak się ułożyło życie Zygmunta Grypńskiego czy Włodzimierza Czernienko, nasze drogi się rozeszły, rozminęły się na zawsze, możliwe, że o mnie nawet i nie wspomną. A ja do dziś dnia pamiętam o pięknym uczuciu do tych Panów i chcę zakończyć oto takimi słowami teraźniejszego poety rosyjskiego Aleksieja Szołochowa:

«Еще живу, и двигаюсь, и плачу.

И в злобе дней еще чего-то значу.

Пою и пью под солнцем и луной,

Еще ценю и шутку и удачу...

Как будто жизнь отсчитывает сдачу

За ту любовь – не встреченную мной».

Stasys KUODZEVICIUS

Sausio 13 – oji

Maskva! Tu iš baisaus piktumo pamiršai!
Kai tautiška giesmė per Lietuvą nuvilnijo!...

Ir traiško liaudį tankų kruvini vikšrai.
Ir minko mūsų šventą žemę Vilniuje!

Ir trasos kulų skraidančių nakties ore,
Ir žmonės apsupti piktų kareivių virtine...
Siūbuoja aikštėje taiki žmonių giria:
Skanduoja – „Lietuva“... ir žodį – Laisvė – tvirtina.

Kas drįsta erzinti imperijos šulus?!
Ar gi ne jie sutriuškino galingą vokiečių?
Ir įsakas išėina griežtas, įžūlus:
Neklaužadas sutramdyti, pamokyti!...

Ryte namo dalyviai ne visi pareis... –
Ugnimi spjaudosi sunkių patrankų žiomenys.
Į bokštą televizijos pilkais vorais
Vandalai lipa skelbti savo nuomonės!...

Instrukciją jie gavo: „Visiškai slaptai“
Su ginklais rankose privalote nutverti juos...
„Ir būsit pagerbti, ir gausite už tai –
Ir valdžią partijos, ir turtą partijos!...“

Štai trinka informacijos skubi laida...
Nutrūko diktorės kalba, nebaigus sakinio...
Ją nustelbė kulkosvaidžių klaiki gaida –
Prožektorių šviesa staiga apakino.

Išgirsk, pasauli, seną vardą – Lietuva!
Mes prašom paramos visų tautų per eterį...
Tiek daug kovojusi, ji turi būt laisva,
Jai azijatų jungą nešti nedera!

Mes tikime: tauta valstybės dieną švęs!
Mūs taikios laisvės dainos skamba Lietuvai.
Daina sutraukysim vergijos grandines,
Ir šioj kovoj mes būsim nugalėtojai!

Oneta LUNSKAJA

Dievo vardas

O Viešpatie, geidžiu ištarti Tavo vardą,
Kurio negirdėjau kaip tariamas,
Kurio nepamačiau kaip rašomas,
Kurio dar nė karto nepaliečiau,
Bet noriu Jį paliesti,
Pajusti Jo išraitimų slapybes,

Išgirsti skambesį dar niekaip negirdėta
Ir prasmę dar niekieno nepaskelbtą,
Kad mano prisilietime
Tavo vardas suspindėtų visomis
Tavo galiomis...

Gidas per dangų

Ėjau, kur niekas dar neėjo.
Buvau labai arti tiesų.
Tiesų užgimusių iš vėjų,
Nuplaukusių dausų keliu
Į mano pilką sostą,
Kuris nekyla, nesileidžia.
Yra visur tyli daina.
Be Didelio ir Mažo veido,
Auksinė ilgesio šviesa.
Ir tu ją dainavau širdingai.
Aš pritariau pačiam tvirtai.
Ir gimėme dar kartą maloningai,
Kur gimsta švintančių
Žmonių pulkai.

Netikėti meilės žingsniai

(Skiriama Jhones Sharles)

Kai manęs nebebus.
Tu suprasi, – buvau.
Kai tavęs nebebus, –
Aš suprasiu, – buvai.
Per rugius,
Per miškus
Pas tave keliavau.
Per miškus,
Per rugius
Pas mane keliavai.
Kad matytum mane!
Kad matyčiau Tave!
Kad girdėtum mane!
Kad girdėčiau Tave!
Vis buvau ne sapne,
O tavojoj realybėj...
Vis buvai ne sapne.
O manojoj realybėj...
O, žmogau, be ausų!
O, žmogau, be akių!
Ar galėjai mane

Tu išgirsti?
Ar galėjai mane
Pamatyti?
Gal galėjai mane
Tik pajusti?..

Pasūpuosiu tave aš ant rankų
Prieš naktį miegoti nurimusį,
Pamiršusį gausmą patrankų
Ir skausmui didžiajam užmigusį.

Tave pasodinsiu į sostą,
Kur pasakas Dievas sapnuoja,
Kur gulbės auksinės be mostų
Pavasario giesmę dainuoja.

Su žodžiais auksiniais iš perlų,
Po kojom be skausmo nugriūsiu,
Kad visą pasaulį atsverčiau
Ir ilgesį godų nupūsčiau.

Pasūpuosiu tave aš ant žvilgsnio,
Nurimusio vakarą tylų,
Kad kartą tu man atsivertum
Ištardamas tyliai: „Aš myliu“.

Sparnai išskleisti

Užtenka užtenka... – gana jau laikyti!
Sparnai išskleisti per pasaulio laukus.
Jie lengvi ir tušti, bet svajonėmis švyti.
Ir palaiminti ruošias suplasnoti aukštai.

Neklauskit, kodėl aš renkuosi kilimą?..
Tiek ilgai aš buvau žemumų dausose.
Taip, tiesa, gražios jos, bet nešildo krūtinės.
Daug arčiau žemumų aukštumų tyluma.

Tik rankomis pažįstamas

Praplauks balandžiais mano mintys mielos.
Sugrįš iš tolių gulbėmis dangaus.
Ir akys tavo švelniai tyliai ramios
Manęs apie save kažko paklaus.
Neatsakysiu – būsiu nesupratusi. –
Atsakymai nereiškia nieko:
Jie grįžta iš Būties į Nieką.
Užpildo žemę apgaulingais žodžiais.

Tai jie nurodo kryptį apie stalą
Vis sukt ratu ir nenuėiti niekur.
Be valios – dangiškosios valios
Šaligatviais pilkais ilgai klajoti,
Skaičiuot žingsnius, pažirusius asfaltu,
Širdies atodūsius už metro pasiklydusius,
Ir mano ten atsakymai
Tau brangūs pabyra dulkėmis, –
Iš jų išaugę liepos pražįsta svaiguliu ant Tavo lūpų
Ir tylomis į šviesmečius nuklysta
Su žodžiais apgaulingais prasilenkdamos,
Į klausimus atsako mintimis, kai jų negirdi niekas:
Tu man esi daugiau nei Ponas Dievas,
Toks tolimas, tik rankomis pažįstamas,
Vienintelis toks mano širdžiai mielas...

Ugningais žodžiais sužavėki mano širdį!

Ugningais žodžiais sužavėki mano širdį,
Praeivi, plaukiantis Rytų keliu!
Tave viena, viena regiu.
Regiu viena, tave praeinantį
Pageltusiais žmonių keliais,
Nuplaukiantį už balto svirno
Auksiniais žemės svaiguliais.

Ugningais žodžiais sužavėki mano širdį!
Ji ilgisi dangaus versmių.
Gali mane dangum pagirdyt,
Paversti šimtu vyturių.
Giesme gali mane pakelti skrydžiui.
Giesme gali užspaust manas akis.
Vienam Tau duotos tokios galios
Ir mano jausmo sopulys.

Zodiakas Dvyniai

Dvynys – tai šerpas, vedantis mintis į kalnus,
O kai širdis kalnuose pasiklysta
Ir tyliais mintys kraunas,
Dvynys į slėnį poilsiui nuklysta
Ir slėnių sodrumu mėgaujas.

Danutė MAKUŠKIENĖ

Atgimimas

Koks nuostabus pasaulis tas –
Ankstyvas pavasaris,
Kai medžių pumpurai
Ima skleistis.

Ir žemės toks gaivus kvapas,
Žibučių melsvas žydėjimas.
Paslaptingas miško ošimas,
Kaip švelnus meilės išpažinimas.

O beržas nuleidęs šakas,
Žalsvu šydu apsigaubęs,
Laukia mylimo draugo, –
Paukštelio linksmo čiulbėjimo.

Per debesis skverbiasi saulė,
Ir vaiskūs jos spinduliai.
Jie tirpdo ir sniegą, ir ledą,
Sušildo mus širdis karštai.

Kovas

Paskutinės kovo šėlionės.
Vėjas draskos už lango –
Tai sniegas, tai lietus.
Vieversėlis pranašauja:
Pavasaris pavasaris
Jau atkeliauja pas mus!
O žemė nubudus
Giliai atsidūsta,
Pasiruošus brandinti mums vaisių.
Medžiai miške
Paslaptinai taip ošia,
Lyg laukdami didžiausio stebuklo!

Pajuokavimai

Jau visos dainos sudainuotos.
Jau visos svajos išsvajotos.
Prie beržo rymau aš viena.
O kur tu meile, kur mana?

O mano drauge, kur esi?
Gal skraidai tu padebesy?

Gal vandenynais tu keliauji?
O gal Tibete pranašauji?

O gal esi tu jau ne čia?..
Aš vis šaukiu tave sapne.
Ateini tu paslapčia
Ir saugai angele mane.

Obels žiedų lietus

Pavasaris pavasaris!
Alyvų kvapas mus svaigina,
O obelių žiedais taip lyja lyja...

Ko lauki tu po obelimi
Lyg nuotaka bekraitė?
O gal žiedų valdovė?

Toli varpeliai skamba...
Ar atkelti širdies varpeliai?
Bet jis ant balto žirgo
Prajojo vėl pro šalį.

Onelei

Už miškelio – ežerėlis.
Ten skaisti saulelė kėlės.
Ant žolelės dar raselė,
Gražiai šoka mus Onelė.

Ant galvelė vainikėlis,
Segi marga sijonėlį.
Ant sijono prijuostelė
Ir lelijos baltos.

Jos akutės kaip žvaigždutės,
Net saulelė šypsos:
Gal anksti ji kėlės?
Gal negreit dar rytas?

Vytautas PELAKAUSKAS

Betoninis senasis Vilnius

Valdovų rūmai kyla,
O miesto sienos griūva...

Valdovų rūmuose – šventė!

Valdovo Algirdo Svita džiaugiasi
Gelžbetoninio monstro didybe –
Gal nustelbs šis net Katedros rūmą,
O valdovai – dangiškašias dievybes?

Mūsų gurbė balta, Katedra, tyliai suaiži –
Gelžbetoninio monstro jėga
Mūsų atmintį, pamatus traiško...
Prislėgta atmintis tūkstančiais tonų
Betono
Aimanuoja...
Bet džiaugiasi Algirdo Svita –
Valdovų rūmai tam, kad mus valdytų
Ir kad istoriją ne mes, o jie rašytų –
Išrinktieji...

Subtilūs potėpiai – gyvavo Vilnius
Lyg vizija Čiurlionio miesto,
Tarp akmenų sruveno kilniai
Gelmių šaltiniai nepaliesti...

O šiandien leidžiame šaknis kapoti
Net medžių – protėvių sodintų?!
Ir pavėsingų liepų klotį
Granitas keičia išdabintas?!

Pravirksta Gediminas, nes Algirdas
(ne gediminaitis) trypia Vilnių
Pagalbon pasitelkęs juokdarį su skeptru rankoj.
Betonmaišėje trupina senuosius akmenis –
Ir juokdario ranka jau tepa dulkes cemento
Ant švento miesto medžių,
Kiemų ir skverų, takų, medinių trobų,
Ant praeities... ir ateities paveikslų...
Ir svetima jau daros Gediminui –
Betoninis lukštenas
Vilnius „senas“ –
Lyg gegužiukas išstumia iš lizdo
Lizdeikos – Gedimino dvasią.
Betono rūmuos jos tikrai nerasi...

Kudirkos pasiilgimas

Neskamba šiandien tautiška giesmė,
Neskamba.
Ir varpas jau nežadina šiandien.
Vieniems – per daug gal valgio,
Kitiems – vargo,
Todėl kartu – vienybėje – jau neprisikelt.

Varpai – be varpininkų,
Žemė – be artojų,
Varpai – muziejaus tyloje...
Sunku net įsivaizduoti skambant varpą
Aukštai iškeltą – danguje.

Tiek varpinių, tiek bokštų –
Šaukiančių ateikit,
Varpų tiek – gaudžiančių tylom...
Ateikim liūdesį ir neviltį įveikę,
Sugrįžkim savo Lietuvon.

Tik prisilieskime, pajudinkime varpą –
Jau dūžis – plaka Lietuvos širdis...
Tik nepailskim, nenuleiskim rankų,
Ir tylią neviltį pakeis skambi viltis.

Vanda PIPRIENĖ

Klaidos

Kokia klaiki diena, nors daugel tokių būta –
Tuščiai pragyventų ir jau prarastų...
Nelaukiamos ateina jos, sudarko kūną
Ir nuoskaudų palieka daug karčių.

Kas jas rikiuoja, man lig šiol nežinoma,
Visad maniau – esu kalta pati.
Deja, deja, gyvenime, likime
Kartais supranti, kad nieko nebesupranti!

Bjaurias dienas (o, džiaugsme – jų mažėja!)
Braukiu iš atminties – nereikia anei lašo,
Tik skaudžiai gaila taip – paleistų vėjais,
O amžius niekaip jų nenurašo...

Kraitė

Aš lyg šunį gyvenimą kviečiu,
Eina jis iš paskos, kartais – bėga priekin...
Savo nuostabias mintis lauke kviečių
Jau seniausiai išmėčiau.

Pjovėte rugius, kviečius ir avižas skambias
Ir neradote manęs nei lašo?!

Nežinau ir kurgi jus nuves
Tas kurtumas – mes gi juk panašūs.

Patys jūs paverkit paragėj,
Kai taip skauda, jog nebėr kur eiti...
O gyvenimas spalvotas lyg drugiai,
O gyvenimas – tai rudenio kraitė...

Kreivas beržas

Kadais beržai kitaip kvepėjo,
Jaunystė juokė, kvatojo laukuose.
Dabar palinkstam kartais net nuo vėjo,
Pamirštame gyvenimo tiesas.

Audrų daug būta, saulėlydžių auksinių,
Žiemų ir vasarų, dienų, naktų...
Vis ieškome savęs, nestokojam atradimų
Ir nuotykių – linksmų, keistų.

Gyvenimo pilnatvės vartus atsiveriam
Ir ieškome, kas mūsų, kas tik mums.
Gyvybės gėrio taurę iki dugno geriam
Ir einame toliau – gyvenimas ramus.

O kažkada beržai kitaip kvepėjo,
O kažkada jaunystė juokė.
Neatlaikome kartais gyvenimo vėjų
Ir tampame kreivi – lyg tas beržas palaukėj...

Lopšinė

Miegok, žmoguti, pieva užsimerkus
Seka pasakas spalvotam žiogui,
Smėlio pilys gulasi, neverkia –
Aš dainuoju tau – brangiausiam žmogui.

Mik, sūnau, te šypsena sušildo
Tavo ryto sapną – tą, kuris dar bus,
Niekada savos širdies netildyk –
Nuostabiausias man esi žmogus.

Svajomis nuklotas tavo kelias,
Žėrinčios žvaigždutės akyse,
Saugosiu tave, miegok, sūneli –
Truputėlį dar pabūsiu čia.

Nuoskaudų jokių neprisiminki,
Iš tavęs tesklinda šiluma...
Aš tave turiu ir sau belinkint,
Stengiantis išlikt gera mama.

Myliu taip tave, kaip nieko nemylėjau...
Būki vyras – niekada neverki –
Ir nemėtyki jausmų pavėjui –
Mik, sūnau, jau pieva užsimerkė...

Metamorfozė

Su šypsena dangaus – žvėries pavidalu,
tolybėj netekties, įaugus pirštams,
atsiveriu nakty ir vėl užsiveriu
paparčiu, vilkdalgiu, alyva – ir numirštu.

Plėnim lauže užgesus, vilko pėda,
neužmirštuolėm akyse pražystu,
vilnim švelnia nuriedu ir atriedu,
sužėriu lankose žaltvykslėm.

Rasa blakstienų glostoma iš naujo
šypsniu vilties saulėgrįžoj nutolstu,
blausiu žvilgsniu, nulaisčius lašą kraujo,
savim tampu ir amžiumi pralobstu...

Sau

Skardiniu stogu nešant šnaresio tylą
beviltišką skeptrą sudeginu
nėrinuose vilties, pelenam nenubyrant,
likimui dėkoju už netektis.

Kažkur – kažkada – nuo dabar – ligi šiolei,
nulijus jūrai Helijadžių ašarom,
medunešio stygom save nešiojau,
pakalnėj kryžių įkasiau pavasariui.

Laukymėj akių ganės skruzdės vaikystė
vaivorykštė – tiltu per tiltą...
Akiduobių tėkmėj vis grįžtu grįžtu
į bokštą, per amžių supiltą.

Smiltelė delne – kur gi ją ir bedėti?
Su drugio liepsna plevėsuoju,
atkasus save, nenustojau gedėti,
tik giesmes sudėjau rytojui.

Pasaulio kantatoj žvalgausi it vaikas,
savęs ligi šiol neišbudinus
ir fleitos melodija apželia laikas,
o metai nueina į rudenį...

Povilas RATKEVIČIUS

Buvau pradėjęs apie kūrybą
Žodžių kaip sniego snigte prisnigo
Jau reikia baigti savo „poemą“
Per daug nuobodu man toji tema
Galva jau svaigsta sėdint prie stalo
Savo „poemai“ nerandu galo
Nebesumoju, kaip čia užbaigti
Kaip čia ryškesnį vaizdą suteikti
Visokias būdais galvą vis suku
Bet vaizdas blanksta, mintys nutrūko

Norint rublių daug turėti
Reikia karštai liaudį mylėti
Nuoširdžiai liaudžiai reikia tarnauti
Ir į kišenę rublius krauti.

Čia skauda šoną, čia rankos gelia –
Tokia vargdienių mūsų jau dalia.
Dalia dalužė mums tokia skirta
Tik sunkiai dirbti, kol esi tvirtas
Dirbi kaip arklys, kur ėda žolę
Jeigu nedirbtum-sveikas prapuolęs
Taigi ne baudžiovos šiandieną laikas
Todėl nors kailis kol kas dar sveikas
Dabar neduoda niekas į skūrą –
Dėl to kitokia valdžios struktūra
Dabar pats žmogus nusikamuoja
Kol darbo liaudžiai pasidarbuoja
Veidas pabąla nosis ištįsta
Darbo našumą pa kol išvystai
Visad privalai dirbti kaip riekia,
nes toksai darbas daug naudos teikia,
Daug naudos neša jis valdžiai mūsų –
Apginsim kraštą mes savo triūsu.
Mes darbo žmonės darbo daug turim,
Dėl to kad valdžią savo sukūrėm
Todėl ir dirbsim dėl valdžios labo,
Kol atsigulsim į šaltą grabą

Gyvenimo draugams

Daug teko sutikti man jūsų kely
Gyvenimo mano audringo
Lydėjot mane jūs audrų sukūrį
Ir manoji laimė ten dingo

Suskaityt aš šiandien negaliu
Kiek teko man jūsų sutikti,
Ir jokios vilties ligi šiol neturiu
Kad galėčiau aš jums palikti

Lydėjot mane ir lydėsit
Tikrieji jūs mano draugai
Visiems jums vardas vienodas,
Nes esat juodieji vargai

Naujas gyvenimas

Gyvenimas naujas
Bėga gana sraujai
Kaip vanduo pavasarį –
Iš kiekvieno pašalio.
Bėga, greit putodamas,
Niekur nesustodamas,
Kol pasiekia balą
Ar šiaip randa galą.
O toliau jau plaukia,
Tarytum į upę
Su savimi neša
Viską, ką sučiupęs:
Visokį mėšlą, ratus ir pagalius,
Kas tiktai pakliuvo jam į pakeles.
O kai tas vanduo jau nusenka
Tas šlamštas palieka ant lankos ...
Tas pats yra ir su gyvenimu –
Naujos srovės mes esam genami
Plaukti ten, kur neša srovė
Visad esam pasišovę,
O jeigu vanduo nusenka
Mes paliekame ant lankos.
Ar mes liekam ant bangos
Ar mus išmeta į krantą –
Mums vis vien supūti lemta

Pas mus viskas tvarkoj
Prievole atliksim tuoj
Laiku įvykdysim sėją
Darbo tempas vis didėja
Fermos mus gerai gyvuoja
Žodžiu niekur nevēluojam
Todėl ir išgerti galime
Ačiū partijai ir Stalinui
Šiaip mes nieko čia netrūkstam
Nes Alus visuomet rūgsta
Taigi draugas malonėki
Tu pas mus pasiplepėti
Jeigu tik išgert mėgėjas
Pasibūk pas geradėjus
O paskum po tokių vaišių
Pasijusi lyg pakvaišęs

Elena SAKALAUŠKAITĖ

ištirpsta keistos valandos
šešėliai susigūžta
riedėdami žemyn
keisti garsai ataidi
virš prarajos baugios
netyčia stabteliu
ir pažvelgiu žemyn
į tai
ko pamatyti niekad nenorėčiau
ir triguba jėga
atsispiriu nuo jos
aukštyn aukštyn...

ir tik jos vaizdas
kartais
sapnuose dar šmėkšteli
tuomet pabundu
išsigandusi savo širdies plakimo
ir dar ilgai po to
užmigti nepavyksta

kai pirštai suspaudę laiko
tušinuką
o baltas
ar dryžuotas
popierius jau laukia pasimatymo

mintis ilgai dar skraido lyg drugelis
koketuoja
neskubėdama nutūpti ant lapo
besimėgaudama tuo,
kad jos nežino niekas kitas
kad ji kol kas dar – paslaptis
ir todėl pirštai taip lėtai lėtai
vedžioja tušinuką
palengvėle
apskleisdami
visiems visiems
tą paslaptį

Laikas praslysta tarp mano pirštų
Kaip apipuvusių pernykščių lapų krūvelė
Pučiama vėjo,
Nemaloni savo irimo dvoku,
Graudžiai primenanti
Praėjusią gražią, žaliuojančią egzistenciją,
Tą, kurią išgyveno – o, kokia liūdna –,
Ir net tą,
Kurios neišgyveno –
O, kokia ji skaudi...

Pernykščių lapų puvimas...
Praėjusių neišgyventų, neišjaustų,
Pamestų dienų...
Širdį draskanti nuoskauda...

Todėl žiūrėsiu į juos,
Šiuometinius lapus,
Atvėrus akis
Plačiai plačiai,
Kad išgyvenčiau
Jų sproginimo stebuklą,
Augimo grožį,
Geltimo metamorfozę,
Visą vėjyje virpančią jų būtį!
Ir kai jie gulės
Kitąmet
Pūvantys,
Vėjo plaikstomi,
Jų kvapas įskels man ilgesį,
Liūdesį,
Prisiminimus,
Bet ir džiaugsmą,
Nes mačiau,
Kaip jie žaliavo!

Miestas prieš aušrą
Keistai tuščiom gatvėm
Nyrantis iš pasalūnės nakties gniaužtų
Savo tylą man primena
Nekasdienį stebuklą.

Miestas prieš aušrą,
Kai gatvėse baugiai tuščia,
O mašinų užimas užleido vietą paukščių čiulbesiui...
Tai ilga stingdanti pauzė
Prieš lemtingą atsakymą.

raktas į tavo širdį
niekur nebuvo padėtas
man nereikėjo jo rasti
gilumą tavo patiest
raktas į tavo širdį
niekad nebuvo paslėptas
aš neėjau jo ieškoti----
tu neturi ŠIRDIES

Žmonės tarytum vieškeliai –
platūs pilki dulkėti.
Žmonės tarytum Viešpaties
pirštai balti žemėti.
Žmonės tarytum aimana –
ta vieniša, beviltiška.
Žmonės išdidžiai laimina
tą, prieš kurį numirštama.

Vanda SAKALAUŠKIENĖ

Atsiliepk

Jau šalna sidabriniais takais mane vedasi,
Išeinu tarp miškų ir laukų vėl tavęs nesuradusi.
Atsiliepk aidu tolių melsvų, neprišauktasai,
Pamojuok nuo pilkų aukštumų, nesulauktasai.

Kai pakibus migla virš laukų supsis vėjuose,
Ir bekrastė pūga išsiskleis- aš jau būsiu išėjusi,
Iš vilčių prarastų tau vainiką nupinsiu
Ir gelmėj užmaršties vandenu paskandinsiu.

Atsiliepk aidu tolių melsvų neprišauktasai,
Pamojuok pakelės berželiu nesulauktasai...

Lauksiu

Tamsios naktys žvaigždelėm alsuoja.
Tamsios akys man vis dar sapnuojas.
Kam lankai mane tu tamsią naktį?
Kam svaja nebaigia mano degti?
Kam gi skausmą tu man padovanoja –
Nenurims jame širdis manoji.

Dienos margos ir naktys prabėga,
Tavo vardas širdy pasilieka.
Šauksiu lauksiu tavęs kiekvieną rytą,
Tau kartosiu žodžius neišsakytus.
Kalbėk man tu prabudusiu rytu!
Lankyk mane tu vėjeliu greitai.

Pasiimk naktie

Pasiimk, naktie, mano saldų sapną.
Pasiimk, priglausk užmaršties glėbin.
Ir nurimk, širdie, nepaliovus plakti
Ilgesiu švelniu, nerimo ugnim.

Iki tavęs– naktis.
Iki tavęs– diena.
Vilioja paslaptis,
Gąsdina nežinia.
Pušis atgijusi į saulę stiebiasi.
Sūpuoja ilgesį, šakomis apglėbusi.
Sūpuoja ilgesį...

Žinau – už tavęs nebėra jau nieko,
Skambantys sapnai dūžta tavyje.
Nejauki tylą amžinai palieka.
Gelianti žaizda verias manyje.

Naktim atbudusi
Minėsiu rudenį,
Bekraštį rudenį
Gelstančiuos laukuos.
Aušra užplūdusi
Atneš vien liūdesį,
Beribį liūdesį
Balzganuos sparnuos,

Beribį liūdesį...

Lekia vėjas neprišauktas,
Skrieja vėjas nesulauktas,
Gelsvas lapas išdžiovintas
Neviltim į žemę krinta
Ruden ...

Pavasariniam ryto danguje
Visos žvaigždės slepiasi,
Pražysta meilė žiedu širdyje,
Jai liepsnot įsakiusi.

Priimki, tu,
Į širdį ją,
Neregimą,
Negirdimą,
Kaip ašarą,
Kaip ilgesį,
Kaip žemės šypsnį žieduose.

Ateina medžiai tiesiai į mane –
Ilgesingas mūsų žemės balsas.
Ką jie byloja tyloje, –
Kas supras, o kas paklaus?

O meilė – ji
Versmė gili,
Paukščio giesmė
Atklydusi,
Kaip ašara,
Kaip švyturys,
Skausmu sužibęs kelyje.

Begėstančios žaros rausva kraiste,
Pavargus saulė užsiklos,
Nakties juodam bekraščiam danguje,
Baltaisiais žaibais viltis skrajos.

Priimki, tu,
Į širdį ją,
Neregimą,
Negirdimą,
Toli, toli paklydusią
Baltuos svajonių laivuose.

Sudie

Ir vėlei pavasaris
Žiedus baltus nešasi,

O su tais baltais žiedais
Ir meilė mana išeis,

Sudie,
O meile mana,
Sudie sudie,
Man širdį daina
Užliek užliek.
Sudie,
O meile mana,
Sudie sudie,
Tu tarsi balta, gležna gėlė
Be saulės pražydusi,
Taip greit nuvytai...

Mazgoja sumindžiotą
Lietus gatvės grindinį.
O kas iškankintą
Man širdį nuplaus?

Sudie,
O meile mana,
Sudie, sudie,
Man širdį daina
Užliek, užliek.

Sudie,
O meile mana,
Sudie, sudie,
Tu tarsi balta gležna gėlė
Be saulės pražydusi
Taip greit nuvytai...
Sudie...

Antanas SVIDERSKAS

2006-ųjų pavasaris

Sidabrinės plaukų gijos
Draikos ant akių,
O į saulę akys žiūri,
Rankos tiesias sopulių.

Tas pavasario laukimas.
Varo mus išeiti iš namų,
Kad atnešti saulės – aukso spindulėlių
Iš pavasario pirmų dienų.

Jau paukšteliai grįžta,
Greit pradės čiulbėti,
Vieversėliai mėlynoj padangėj
Čyru-vyru grot pradės.

Motinai ir motinoms

Motina, mielosios motinos mūsų,
Kiek skolingi už viską mes jums?
Nuo kūdikio lingės ligi paskutinės kelionės
Tavo vardas brangiausias ir mums.

Ačiū jums už kalbą gražiausią pasauly,
Lingei girgždant užgirstą pradžioj,
Ir už dainas Tėviškėj skambiausias,
Lydėjusias mus kelionėj visoj.

Ačiū, kad Aušrine švytėjot
Gyvenimo mūsų kely.
Ačiū, kad su malda minėjot,
Stiprinot mus iš toli.

Ar šerkšno šalna pasipuošę,
Ne viena raukšlele savajam kely,
Savo veidą vis puošiam ir puošiam,
Kol metų aidai jaunystėj,
Ir svajas tavas nuskaidrina toli.

O, besočiai mes tavo vaikai,
Vis prigludę prie tavo gerumo šaltinių.
Taip ir liekam skolingi tavajam kely,
Ne viską atlikę gerumui atžymėti,
Bent pasimokę, kad ateity
Galėtum savo atžalom gerumą perduoti.

Čia šviečia ir šildo paveikslas tavasis
Amžių bėgy mums ainiams visiems.
Lai tavo meilės ir aukos pavyzdys kilnūs
Kelrodžiu tebūnie širdims jaunoms.

Ramybę ir palaimą
Atneš naktis žvaigždėta,
Visam pasauliui laimę,
Taip tyrą, pakylėtą.

Atneš ir gilų skausmą
Gyvenimu tikėti.
Atlėgs širdžių mūsų skausmas,
Šventos šviesos užlietas.

Žiema

Per apsnigtus gimtinės laukus,
Vinguriuoja pramintas takelis.
Jis veda į tolius mane –
Į stebuklų ir pasakų šalį.

Žaižaruoja nuo saulės laukais,
Eglės stiebias į dangų,
O aš einu vis pirmyn ir pirmyn,
Gal sutiksiu aš savąjį – brangų.

Mus pamilo žiemužė balta,
Ir greitai ji nežada trauktis,
Nes jos mes laukėm ilgai,
Dabar ja reikia tik džiaugtis.

Jonas ŠARLAUSKAS

Astronomui užgesusios Žvaigždės pranešimas

Ir štai vieną kartą gaunu pranešimą, kad ji – Vilties žvaigždė užgeso. Aš priblokštas ir ne iš karto patikiu, –
juk ir užgesusios žvaigždės šviesa sklinda ją įsimylėjusio astronomo link metų metais – sudarydama
egzistencijos apgaulę.

Ta šviesa man sukėlė prisiminimus, o jais ir nepakeliamą liūdesį. Todėl stengiuosi juos užtemdyti tabako
dūmų ūke. Kosminis dūmų debesis, sudarytas iš nikotino aerozolio, užtemdė visą Sąmonės žvaigždyną,
žudydamas vienas po kito šakotus neuronus. Aš vaikštau apsvaigęs, jausmų narkozės būsenoje su prislopinta
atmintimi, bet tas mažai tepadeda – mažesnės žvaigždės užgeso, o ryškiausios spindulių plokšteliai retsykliais
prasiskverbdami pro ūko šuorus skaudžiai bado širdį ...

Matyt, ne dismnezijoje išsigelbėjimas...

Senis ir žėrintis taškas

Senas, barzdotas vyras garbanotais plaukais, besidriekiančiais iki pat pečių, stovėjo ant paties jūros kranto ir
mąsliai žvelgė kažkur tolyn, link horizonto. Vanduo vos girdimai šnarėjo, lengvai teliūškuodamasis prie jo
kojų, o jūros paviršius buvo ramus ir lygus. Uolėtas ir akmenuotas krantas iš karto staigiai leidosi gilyn, ir
vanduo atrodė tamsiai mėlynas. Sidabriniais debesimis nuklotas dangus palengva tamsėdamas ir įgydamas
švininį atspalvį driekėsi tolyn, kur jūra ir dangus, neišvengiamai artėdami link vienas kito, susiliejo,
pagimdydami tik tiesiai grakščią liniją. Ramios, išblukusios vyro akys buvo nukreiptos kaip tik ten, o jo
žvilgsnis slydo horizontu. Ten, atsiradę tarsi iš niekur, o gal iš tos slegiančios ramybės, sukosi vienas netoli

kito du vertikalūs pilkšvi oro sūkuriiai. Jie, sukdamiesi priešinga kryptimi, palengva artėjo vienas link kito, o kartu ir į kranto pusę. Netikėtai likusiam tarp jų viduryje atsirado baltas žerintis taškas. Jis greitai plėtėsi į šalis, tapdamas skaisčia švytinčia sidabrine linija, sujungusia abu sūkurius. Sausas trumpas trakstelėjimas priminė garsą, kaip plyšta vėjo gūσιο neatlaikiusi burė. Taip ir erdvė tarp dviejų sūkurių staiga tarsį perplyšo, ir balta šviesa nutvieskė visą dangų, jūrą ir krantą. Po akimirkos vėl viskas pasikeitė, – išnyko lyg nebuvę abu sūkuriiai, ir jūra vėl plytėjo rami, tamsiai mėlyna, o dangus driekės sidabrinėm plunksnom... Tik krante jau nieko nebebuvo.

Реет звёзды высоко над гаснущим
Костром или присядем перед отлётом
Как быстро пробежало бабье лето,
И становится все холодней и холодней,
А ночное небо такое яркое и красивое,
И самая яркая звезда в нем – Юпитер –
Так и манит ночью посидеть часок-другой
Под ослепительной Луной у тихо гаснущего костра...
Мой взор устремлён в туманность Млечного Пути,
И некому подкинуть новые дрова, –
Не поднимается рука...
А тяга звёзд так сильна,
Щелчок, иль треск огня и медленно уж поднимаюсь я, –
Упала тёмная погасшая звезда наверх,
В бездонную Космическую Пропасьть,
Чтоб раствориться-слиться навсегда...
Вернувшись под конец туда, откуда искоркой пришла.

Lida TAMULEVIČIENĖ

**Boružėlė
(Junonai)**

Susivėlę pienių perukai
Kas šukuos, kas šukuos?
Pasiklydo maža boružėlė
Jų dirbtiniuos plaukuos.

Sužydėjo kaštonai, alyvos
Kas uždraus, kas uždraus?
Pasiklydus maža boružėlė
Kieno kelio paklaus?

Vėjas laksto laukuose
Kas pavys, kas pavys?
Šoks maža boružėlė
Kolei žemėn nukris.

Radus pienės sėklelę
Prisiglaus, prisiglaus.
Pasidėjus galvelę
Pokaitėlio nusnaus.

Tyliai rieda saulutė
Link namų, link namų.
Tik mažai boružėlei
Ši naktis po lapu.

Gimtoji šalis

(Tėvui)

O, Lietuva šalie gimtoji,
Tavęs tiek daug, tave visur matau.
Tu dainose, tu smuikeliu vaitoji,
Tu eilėse ir eilės tau.

Tavieji gojai, pievos ir kalneliai
Akimirksniu sustingę drobėje gyvens.
Žmonių veidai, senamiestis, smutkeliai
Fotografuoti nepasens.

Puošta savųjų rankom, svetimų niokota.
Senuos žemėlapiuos ir rankraščiuos senuos.
Matyt kiek kartų išduota ir kiek vaduota
Suklupusi ties kauburiais mūs atmintis raudos.

Tu manyje nenupirkta ir neparduodama.
Tu mintyse šalelėj svetimoj.
Tu kryžių lentose slapyvardžiais rymodama.
Išliksi tol, kol tilpsi bent širdy vienoj.

Gyvenimo mirksnis tavam delne
išjausti tokią trapią akimirką,
išragauti kaip ilgo stovėjimo vyną,
išmedituoti su įsivaizduojamom variacijom,
surišti dabartį su menamom,
kažkada išgyventom detalėm,
kad suvoktum ką iš tiesų turi,
kad suprastumei ko viliesi.

Liepa

Audrų aplaužytom šakom
Stovi ji tvirtai į žemę įsikibus
Kas, kad mintimis pilkom
Lūkesčių savųjų ežeran įbridus.
Lauks pavasario su virpuliu šerdy,
Lauks paukštelio parskrendant į veją.
Kas, kad daugel metų liko praeity,
Kas, kad dienos metus veja.
Na ir kas, kad daužosi piktai
Vėjo gūšiai į kamieną seną.
Ji žaliom svajonėmis tiktai,
Ji tik tai viena viltim gyvena.
Pamaitinti bitę užiančią šalia,
Savo žiedus jausti ant ligonio stalo.
Būt pavėsiu ir užuovėja saugia
Nuolat taip, taip ligi galo.

Laukianti meilės

Aš be kaltės kalta,
Kad be tavęs gyvent nemoku,
Kad ieškau tavo balso
Kiekvieno lapo šnaresy.
Kiekvieną dieną mintyse aš tango šoku,
Paskendus laukime ir ilgesy.
Aš be kaltės kalta,
Kad tavo veido nepažįstu,
Kad ieškau jo tarp
Tūkstančio kitų veidų
Ir vėl, ir vėl prie ištakų sugrįžtu
Ir visada jau padalintą obuolį randu.
Dainon sudėt man neužtektų žodžių,
Kuriuos kalbėčiau tau vien akimis,
Kad prisiglausti negandoj galėčiau,
Ne tik sapnuos, ne vogčiomis.
Dalintis duonos riekę nors ir paskutinę,
Vaikuos girdėti muzikos garsus
Išmokyt juos mylėt Tėvynę
Ir širdyse nešiot namus.
Sėdėti po darbų pečius surėmus,
Žiūrėt į dangų, skęst jame.
Ir net tuomet, jeigu mirtis išeis atėmus,
Jausti, kad esu tavęs pilna.

Motinos laiškas

Surinksiu strazdanas nuo tavo kūno,
Tarsi žvaigždes skaičiuosiu, nepailsiu.

Tiesiu keliu aš būsiu tavo kojoms,
Šaltinio vandeniui suskirdus lūpomis.
Šalta ranka paglostysiu karščiuojant.
Žodžiu užklosiu, švelnumu liūliuosiu.

O kai manęs nebus,
Aš žaluma pavasario sugrįšiu,
Kad tavo akys pailsėtų.
Skaidrių spalvų gėlėm žydėsiu –
Širdis tavoji, kad nediržtų.
Rudens gausa ant tavo stalo,
Žiemos ramybėje tylėsiu.

Kad būtum, kad mylėtum,
Kad šilumą dalintum.

Pavasaris kaime

Tos amžinos pavasario varžytinės,
Sustoję medžiai galynėjas,
Kuris pirma, kuris didesnę pumpurą sukrovęs,
Kuris greičiau link vasaros artėja.

Žibutės žiedelis melsvai susigėdęs
Prie kiškio kopūsto lapo prigludo.
Ant seno kelmelio šeškas neėdęs,
O karklo kačiukai nuo saulės pablūdo.

Štai gandras atskridęs linksmai sukalena.
Gegutė kukuoja ir nuolat meluoja.
Perkūno oželis raiste sumekena.
Vištelė vištidedėj linksmai kudakuoja.

Pavasario džiaugsmas, pavasario šėlas
Lengvais debesėliais į širdį suplūsta.
Upeliais suskamba padūkėlis vėjas,
Pabudusi žemė lengvai atsidūsta...

Sau

O kas beprisimins mane, kada išėisiu?
Ar lova, prie kurios suklupus poterius kalbėjau?
Pati gerai žinau, kad pasiliekančių neteisiu.
Jiems viską palieku, ką kažkada turėjau.

Neteisiu tų, kurie darbuos paskendę
Nepakelia galvos, į žvaigždeles nežiūri,
Kurie kaip kurmiai tūno užsisklendę
Ir rodos jiems, kad per mažai dar turi.

Ar prisimins rasota pieva mano kojas?
Minkšti žaislai gal rankų pasiilgs?
Ar sodas prisimins mane sustojusią
Belaukiančią kol žiedlapiais prisnigs?

Ar juoko pasiilgs šio namo sienos?
Nesąmoningų pokštų, išmonių, draugai?
Gerai žinau, kad du kartus žmogus tebūna vienas,
O vienišas ilgai, labai ilgai.

Gal prisimins mane neužmirštuolių kerą?
Baltam rūke nutilęs pievų kuždesys?
Labai gerai žinau, kad pasiliekantiems negera.
Kad juos ilgai klampina ilgesys.

Ar pasiilgs upelė vienišos širdies plakimo,
Kada tirpau iš džiaugsmo vandeny?
Gerai žinau, nuilsę nuo laukimo
Jei jaučia, tai vadinasi gyvi.

O jau tenai, beribiuos toliuos,
Kur nepasiekia žemiška vėsa,
Priglusiu aš prie tų, kurie ramybės guoliuos
Plevena amžina, tyra šviesa.

Dalia TARAILIENĖ

Amžinoji skola

Kartą sena čigonė, degančių akių Karmen,
Man sakė:

– Tavo rankos geros bus tik tam paskirtos,
Kas mokės jų grožiu džiaugtis amžinai.
Tavo gilios akys, žavios, paslaptingos,
Ras kitas akis, taip degančias karštai.
Rodo rankų raukšlės – ilgai tu gyvensi.
Daug patirsi džiaugsmo, dar daugiau skausmų.
Atvertė kaladę:

– Štai tavoji laimė!

O prie jo dama ši, žinoma, tai tu!
Vėl pabiro kortos, daug jinai kalbėjo,
Daug žadėjo laimės ateities kelyj.
Ir staiga nutilo, giliai pažiūrėjo,

Ir pasakė:
– Eik! Ji rasti tu turi!
Tu matai, jis laiko rankoj kalaviją.
Tai tvirtybės simbolis, ženklas jo garbės.
Jei reikės už tave viską padarys jis,
Viską paaukos. Ranka nesudrebės.
Eik! Čigonė žino, tiesą jeigu sako.
Eik greičiau, nes laimė būna juk trumpa...
O kai rasi, grįžki padėkot prie kapo.
Cha! Čigonės kapo nerasi niekada.

Aš būčiau tau ištikimąja Penelope,
Aukočiausi kaip broliams Antigonė,
Mylėt galėčiau Kleopatros meile,
Ir išdidi būt sugebėčiau kaip Aurora.

Gal tau nereikia meilės, nevertini ištikimybės.
Tau išdidumas ir pasiaukojimas – tai niekis.
Jausmų banga tau ga būt kasdienybė,
Ir aš nesu koks idealas tau ar siekis.

Bet tu slėpt kažką, ne viską pasakai man,
Juk akys dega, žybčioja aistringai.
Ir pajuntu kaip virpa tavo rankos
Su manosiomis, glamonių išsiilgusiomis, susipyne...

Atsisveikinimas

Mylėk mane, mylėk mane,
Nors ir toli, nors ne šalia.
Dar prisiminki kai kada,
Kad gyvenau ir aš tokia...

Mylėk mane, užmiršk mane.
Kitiems užmiršk. Ne sau! Ne. Ne.
Svajonėse lankyk, sapne,
Atskriski vėju pas mane.

Deja. Iliuzija viena.
Nėra tavęs daugiau, nėra.
Esi ne man, žinau gerai,
Turiu užmiršt tave visai.

Užmiršt tave kitiems, ne sau.
Juk aš tave visur matau.
Matau girdžiu ir... neturiu.
Ir vis tik širdyje myliu.

Telieka man tava daina,
Prisiminimų išausta,
Ir atsisveikinant, staiga,
Ištryškus ašara karšta...

Kai kelio dulkės nusės ant blakstienų,
Kai sąžinės priekaištai taps netikri,
Tada gal sugrįšiu per rudenio pievas,
Tada gal paklausiu: „Ar tu dar myli?“

Ar atmeni brėkštantį rytą ir dieną,
Takelį išmintą lig upės versmės,
Ir pasaką seną, nuskintą purieną,
Ir aidą graudingos lakštutės giesmės?

Ar atmeni klonius, šilus ir pelkynus,
Kur rinkom žibuokles, ieškojom žalčių.
Svajones kur audėm, mintims gi, paklydus,
Pajusdavom virpesį savo širdžių?

Prabėgo, pradingo tas vasaros sapnas.
Tik liūdesio pilna suspausta širdis.
Vėl kelias dulkėtas ir tolimos blankios.
Ramybės nėra! O kur tu esi?

Odė meilei

Aš meilė. Aš vienintelė tokia.
Ir man nereikia jokio kito vardo.
Tegul šioj žemėj daug karalių bus,
Bet meilė vis tiktai pasaulį valdo.

Meilė – tai ne laikmečio mada.
Meilė – dėkui Dievui – mums gamtos skirta,
Ir tai vienintelė gal tokia dovana,
Kuri nuo amži ta pati ir vis nauja.

Nevadink to meile, tai ne ji,
Jei rytojaus dieną ji išduoda.
Jei ji trumpalaikė ir pigi,
Jeigu mylinčiam nėra paguoda.

Kas ta meilė? Pagarba, rimitis,
Džiaugsmas, ilgesiu alsuoja,
Vienas kito perskaiyt mintis,
Viens kitam būt kasdienine duona.

Užsimerkt prieš menkniekius pilkus,
Neišgirst karčių pagiežos žodžių,

Skausmą dviese padalint perpus,
Stengtis pamatyti aplink vien grožį.

Jei ji tikra ir neveidmainė,
Padės bet kokią naštą nešt.
Juk meilė, tai šventa dievaitė.
Su ja skaitytis turim mes.

Ji ta melsva svajonių paukštė,
Lyg Feniksas pakils iš pelenų.
Ji pasaka. Iš begalinio aukščio
Pažers išsimylėjusiems skambių garsų.

Bet juk atūžia kartais pikti vėjai,
Perkūnai trankos, blyksi net žaibai.
Ar neišgąsdina jie meilės fėjos,
Ar nepabūgs ji darganos nūnai?

Jeigu tikra ta meilė – Visagalė.
Ji nugalės šimtus piktų pulkų.
Bet tuoj palūžta ir jėgų netenka,
Jei meilės išdavikas šalia bus.

Jei meilė bus menkesnė už aguoną,
Jei panaši į purvinus lašus,
Tokių gal šimtas ar daugiau net bus...
Neverta, kad jai priesaika būt duota.

Aš meilė. Aš vienintelė tokia.
Ir man nereikia jokio kito vardo.
Tegul šioj žemėj daug karalių bus,
Bet meilė vis tiktai pasaulį valdo.

Palanga

Palanga man primena tave...
Kai kada ji liūdesio pilna,
Kai kada raminanti, gera.
Palanga man primena tave.

Bangos glamonėja čia mane,
Tarsi tu tam nuostabiam sapne...
Bet išnyksta sapnas ir svaja...
Bangos glamonėja čia mane.

Lieka tiktai kopų vienuma.
Kažkur traukia vis širdis mane,
Akys ieško, bet aplink... Deja!..
Lieka tiktai kopų vienuma.

Prašymas

Sugrįžk greičiau ir medžiai ims vėl sprogti.
Sugrįžk greičiau. Ir kaltis ims žolė.
Sugrįžk greičiau, per ilgesio upokšnius.
Sugrįžk greičiau, kaip grįžta volungė.

Atnešk ramybę man, ne amžiną laukimą.
Atnešk ramybę man, širdis ir taip sunki.
Atnešk ramybę man, tą nuostabų dvelkimą.
Atnešk ramybę man ir būki su manim.

Sudaužyta meilė

Ką aš padariau, ką aš padariau!
Pati savo rankom meilės taurę sudaužiau.

Nuskyniau gražiausią savo sodo gėlę,
Kurią sodinau, laisčiau ir... nepagailėjau.

Algirdas VASERIS

Baltijos jūrai

Nei tu sena – tik bangomis raukšlėta.
Nei tu jauna – tik žydruma dangaus skaisti.
Kai vakaras tau peršasi
Naktim žvaigždėta,
Ko lyg jaunamartė kaisti?
Gailies visų, ištikimoji tu vilioke,
Iš tolių nuostabiausių grįžtam prie tavęs.
Nepriekaištaudama,
Nuo rankų toldama, atleisti moki
Buvusias ir būsimas kaltes.

Džiaugiuos, kad tau nesu bereikšmis –
Aitriau dar manasis likimas apkarstų.
Bangužė gaivioji, gintarėliais ateikš tu...
Sakmę nuostabią įsupusios žarstot
Nuo žvejo Kastyčio laikų.

Sutarsim, kad nori, dėl visko sutarsim –
Svetur, melsvoji, daugiau aš nevargsiu:
Ten audros tornado – tegul jas perkūnai...
Nelaisvėje augę, negi Laisvę užarsim?
Nors visko šioj Žemėje būna.

(1986 07 17)

Ko nesiliauja?

Gimtine, tu amžinai man duotas
Rugio balzganas akuotas,
Tėviškėn dulkėtas kelias.
Dabar esi tik laukas žalias,

Tik karvių atrajojančių ramybė...
Kilsiu jau kilsiu iš sujaukto migio,
Tarsi merga apsileidusi,
Tinginystės saldybėje leipėju,

Ir mėgaujuos sapnais spalvotais –
Nebesančiais senelio sodais,
Kokia jie vertybė patvari...
Gimtine, tave nors suartą,
Turiu.

Tiktai, ar daug čia mano padaryta –
Vaikystė aidu besugrižta.
Saulėje įkaitęs dusina miesto asfaltas...
Išsakyk, žemele, mano kaltes.

Grožėtis tavimi galiu. Tiek ir bemoku:
Prigesęs bitės džiaugsmo šokis,
Vien zvimbėsypis išpėjantis...
Neįgeltas, dar ne –
Tad ko nesiliauja sopėti?

(1987 03 22)

Nepasisekusi saviaukla

Viduržiemy norėjo rožė
Šiltnamio saulės –
Tegul kitus šalčio adatos gelia.
Juodžemio drėgno geidavo,
Erdvės,
Niekam daugiau nepriklausančios.
Vasaros vėjas glotnus tiko rožei,
Alpstančiai nuo žmonių
Susižavėjimo.

Svaigo rožė nuo meilės
Visais metų laikais.
Pati nemylėjo nieko,
Savam grožiui tesiaukojo.

Nesuprato rožė, kodėl ją
Nuskynė.
Nustebo pradėjusi vysti...

Šiukšlių mašinon patekusi,
Suaimanavo:
Kokia išdavystė!..
Kaipgi dabar aš atrodysiu,
Kai į mane karalaitis žiūrės?!

(1986 03 05)

Priekaištai sau

Iššvaisčiau jaunystės turtus,
Nieko neliko amžinybei.
Net prie meilės kryžiaus
Nesidaviau prikalamas.
Maniau: nugalėsiu
Visus šėtono kuždėjimus,
Jeigu tokie pasitaikytų.

Taip ir likau gyvenimo kelkraštyje,
Niekam neužkliuvęs, nepastebėtas...

Ir nė motais man buvo,
Kad aš, iš nuostabos apmirusia siela,
Nesigrožiu netgi, kai žuvėdros
Pražysta visu būriu
Pačiame ežero viduryje.
Nekeista,
Kad žiedas toksai
Panorėjęs gali kilti į dangų,
Kilti, sugrįžti vėl
Prie puokštės bendros
Ir jausti:
Žydinčiam turėti sparnus
Yra daugiau negu gerai.

Ar ne taip, pelėdgalvi nesutupėtas?

(2007 03 21)

Jurgis VERŠAUSKAS

Kas tai tas žodis kažkas

Kažin kas susisuko, susipainiojo, susipynė jo sąmonėje. Jausmai ir mintys blaškosi ir nerimsta. Sėdi sau ir galvoji, kaip čia išgyvenus, išbridus iš tos nuogos ir liūdnos realybės. Diena iš dienos vis tas pat ir tas pat. Jo dūšioj šelsta nesutramdomi, nesulaikomi ir nenuspėjami dalykai. Kur pažvelgsi, – visur nerimas, nepastovumas, išklibusių sielų aimanos, abejonės ir dvejonės. Norisi kažkur išeiti, išvažiuoti, išplaukti, o gal išskristi. Išskristi kaip paukščiui į mėlyną žydrą padangių nežinią. Eičiau eičiau ir nesustočiau. Bėgčiau bėgčiau ir nesugrįžčiau. Į tamsią naktį, pasidabinusią žibančiom lyg perlai žvaigždėm. Visur matoma, bet nesuprantama mėnulio šviesa. Supasi, liūliuoja, migdo naktis visą žemele.

Jis sėdi ir mąsto: „Padėsiu tapyti, rašyti, daug daug skaityti. Paimsiu fotoaparata ir išėsiu su juo ant nuogo peties į dienos šurmulį. Išvaikščiosiu visas gatves ir gatveles. Išplaukiosiu visas upes ir upelius. Pamaštyk, kiek daug grožio ir stebuklingo jausmo, vadinamo palaima.“

Viena tūkstantoji sekundės ir jau kažin kas suspurdo, supleveno ir sujudo jo neramioj sielos kertelėj. Kova. Amžina kova už būtį. Išgyventi išgyventi. Nepasenti ir nenusiristi į suteptą, sumaigyta niekšybių būtį. Vis tik kaip nuostabu, žavinga ir miela širdžiai, kai aplanko ramūs ir svajingi sapnai. Sapnai sugražina į nuostabiai ramią ir įvairialypę, įvairiaspalvę vaikystę. Sapnai prikelia siaubingai karštą meilę. Tas įvairialypes ir įvairiaspalves mergaites, merginas ir moteris. Perluose paskendusios jųjų krūtys. Plastiškai vėjo kedenami įvairiaspalviai plaukai. Spindinčios akys ir krūtys, veidai. Jų labai daug. Labai labai daug. Jos buvo, – tai šventa tiesa. Šventa realybė. Jos tam ir sutvertos, kad visa tai turėjo būti. Išbučiuotos, išmyluotos ir išglamonėtos iki sąmonės aptemimo. Kokios nuostabios jųjų krūtys. Švelnus prisilietimas prie jųjų stangrių spenelių ir lyg žiežirba nuskausmintas rankų jaudulys, suvirpanti siela. Prasiskleidžia sąmonė lyg pro kokį didžiulio žolyno lapų gausumą. Mąstai apie savo artimuosius, draugus ir pažįstamus, apie laimingus ir nelaimingus. Mąstai apie mažus ir didelius, apie jaunus ir nusenčius. Visi jie iš nežinomybės ir praeities, iš realybės ir ateities. O gal vis tik kas nors išliks? Gal tos nuostabios kasos, lieknas ir laibas liemuo, nuostabiai lanksčios ir lieknos kojos, laibos ir svaiginančios krūtys, karšti ir siaubingai svaiginantys bučiniai ir glamonės dienos bruzdesyje ir nakties šventoje tyloje? Gal dar kas nors sugrįš, pasikartos? Gal dar sužibės sielos stygos, užgros? Gal dar ir dar šoksime tango mėnesienoje?

Vladas U.

Atėjo meilė tarsi gaisras

Atėjo meilė tarsi gaisras
Ir uždegė mane ta neramia liepsna,
Kuri nudegino taip skaudžiai,
Kad noris ne širdim dainuot, bet verkt...

Toli žvaigždynuos pasiklydus mano meilė,
Ji šviečia iš toli, paskendusį rūkuos,
Neranda kelio ji, nes kelias akmenuotas,
Nes skiria mus sraunioji upė, miškai ir žalios pievos...

Atmintis

Aš pamenu galingą jūrą
Ir šėlstančias šaltas bangas,
Kai mudu vaikščiojom pajūry,
Pamiršę kelią į namus.

Aš pamenu pajūrio smėlio kopas
Ir bučinius Tavus karštus,
Kurie tarytumei karštoji saulė
Nusvildė mums liepsnojančias širdis.

Kai pamatau aš šėlstančias bangas,
Širdis man ašarom pasrūva,
Norėtus apkabint man jas
Ir išbučiuot kaip tą, kurią kadais mylėjau.

Vasaros diena

(meilės giesmė gamtai)

Virpa paukštis nuo giesmių,
Žiogai čirpina smuiku,
Koks žavumas tarp pievų,
Tarp rugiagėlių grakščių.

Imk, nors gulk ant nugaros
Ir ištiesk rankas šalin,
Apkabink žaliąsias pievas,
Glamonėk dangaus akis.

Koks vaiskumas to dangaus,
Koks švelnumas tos dienos,
Noris širdį apramint,
Prie šaltinio, prie skaidraus...

Mėlynos akys

Kai mėlynų akių skaidrumą
Aš pajutau savoį širdy,
Jaunystė atplaukė kaip vėjas,
Kaip ežero banga skaidri.

Ir vėlei matosi man toliai
Ir vėl vaidenas man keliai,
Kuriuos pirmoji meilė dovanojo,
Kurie širdį kasdien rusena
ir gūdžioj nakty sapnuojas...

Ir muzika švelni užpildo erdvę,
Ir traukinys, kaip viesulas, mus neša,
Ir vėjas mums laukų kedena plaukus,
Ir rišasi kalba, kaip upė tyliai ji srovena...

Greit bėga laikas, tartum žaibas,
Ir saulės diskas raudonuoja švelniai švelniai,

Greit traukinys sustos ir skirtis laikas,
Ir akys mėlynos pradingo amžiams,
 saulei nusileidus...

Tik Tau

Seniai praėjo dienos tos,
Kurios mus šildė ir gaivino.
Pradingo meilės riteris puikus
Ir nieks jų pėdsakų nežino....

Ir liūdesys sukausto širdį
Ir norisi pasiekt Tave,
Kur Tu esi, kur Tavo veidas?..
Tik Tau vienai meldžiuos, tik Tau.

Koks vis dėl to žiaurus likimas,
Kaip drasko širdį liūdesys,
Ateik greičiau, Tu nežinion pradingus,
Mana kančia, mana viltis.

Kai Tu ateisi, aš bučiuosiu
Tavas rankas, Tavas akis
Ir Tau vienai dainas dainuosiu,
Tik Tau mana gyvybė priklausys.

PANAUDOTA LITERATŪRA

BERESNEVIČIUS, Gintaras. Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas. Vilnius : Aidai, 2001. 110 p.

DUNDULIENĖ, Pranė. Pagonybė Lietuvoje : Moteriškosios dievybės, Vilnius : Mintis, 1989. 164 p.

MATULIS, Rimantas. Hiperborėjų Apolonas, šventos upės ir Lietuvos vardo kilmė. Lietuvos aidas, 2007, vasario 22.

KLIMKA, Libertas; KAVALIAUSKAS, Stasys. Senovės lietuvių deivės ir dievai. Panevėžys : Amalkeros leidyba, 2005, 59 p.

NARBUTAS, Teodoras. Lietuvių tautos istorija. Vilnius : Mintis, 1998, t.1. 533 p.

SKROBLAS. Gegužė: žalio ūko migla [interaktyvus].[žiūrėta 2007 m. kovo 30 d.] Prieiga per internetą : <
<http://www.dangus.net/news/nauja487.htm>>.